

Havlíčkův Brod

Vstupní analýza¹

Zpracoval: Mgr. Petr Charvát, říjen 2017

Foto č. 1

¹ Text neprošel jazykovou úpravou

Shrnutí:

Následující řádky jsou stručným shrnutím analytické části obsahu jednotlivých kapitol této vstupní analýzy. Shrnutí je členěno tematicky, stejně jako struktura Vstupní analýzy. Úvodní shrnutí nereprezentuje celý text, je pouze jeho redukcí a zestručněním do jednotlivých bodů.

Sociální vyloučení v Havlíčkově Brodě

- Sociálně vyloučené lokality nelze definovat podle osob registrovaných na Úřadu práce, jsou rozptýleny po městě.
- Lokality s výraznější koncentrací sociálně vyloučených obyvatel jsou pouze výjimečné, je možné definovat tzv. mikrolokality, jednotlivé byty na sídlištích, nebo některé obyvatele ubytoven.
- Mezi tyto lokality, patří dva vilové domy v ulicích mírová a Havířská, ubytovna Čechovka a Sport, sídliště Pražská, ulice Kokořínská.
- V rámci agendy Úřadu práce, bylo v srpnu 2017 vyplaceno celkem 135 dávek příspěvku na živobytí, 75 dávek doplatku na bydlení a 3 dávky mimořádné okamžité pomoci.
- Tzv. sociálně vyloučené, lze v Brodě popsat na základě přístupu k bydlení, práci, službám, může se jednat o klienty sociálních služeb, duševně nemocné, cizince, seniory, nebo lidi bez domova.

Bydlení

- Havlíčkův Brod disponuje fondem 766 bytů, jedná se o nájemní byty, sociální byty, startovací byty. Výše nájemného je mezi 32,5 – 65 Kč/m.
- Podmínky pro získání obecního bytu mj.: bezdlužnost vůči městu, jinak dle kategorie, konečné rozhodnutí – rada města. Městské byty jsou vzhledem k podmínkám a množství málo dostupné.
- Ve městě je převis poptávky po levném bydlení. Situaci na trhu s nemovitostmi ovlivňuje také agenturní zaměstnávání, nedostatek malometrážních bytů. Pro sociálně slabší obyvatele jsou problémem kauce.
- Některé levnější čtvrti města jsou sestěhováním sociálně vyloučených (levný nájem, městské sociální byty), ohroženy vznikem sociálně vyloučených lokalit (sídlíště Pražská, ulice Kokořínská).
- Substandardní bydlení na ubytovnách pro sociálně vyloučené obyvatele a některé klienty sociálních služeb. Vzhledem k nedostatku jiných kapacit jsou jednou z posledních možností – chrání lidi před „ulicí“.

Zaměstnanost

- Nízká nezaměstnanost, méně než 4%, má za následek vyčerpaný pracovní trh. V Brodě je v evidenci Úřadu práce (ÚP) 425 osob (srpen 2017) a zároveň velké množství volných pracovních míst. ÚP zavádí tzv. intenzivní zprostředkování a individuální práci s klientem.
- Zaměstnavatelé mají nedostatek pracovníků v technických oborech a na dělnických místech s nízkou kvalifikací. Výrobní formy řeší nedostatek agenturním zaměstnáváním cizinců (testy trhu práce a následné uvolnění pozic pro cizince).

- V Brodě působí 6-8 pracovních agentur poskytujících služby „na klíč“, včetně personální agendy, koordinátorů, ubytování a dopravy do zaměstnání.
- Agenturní zaměstnanci u některých firem dostávají čistou mzdu např. 85 -90Kč/hod, fakturační sazba činí někde 190 – 250Kč/hod. mezi výrobními firmami i agenturami existuje konkurence, zaměstnanci často fluktuují.

Bezpečnost

- Index kriminality je v Brodě dlouhodobě pod průměrem v ČR. Nejčastější trestné činy – fyzická napadení mezi lidmi, kteří se znají, krádeže kol, výroba a držení omamných látek (nepřevyšuje průměr v ČR), dopravní přestupky (alkohol, drogy).
- Mezi aplikované prvky prevence kriminality patří především: asistenti prevence kriminality (APK), kamerový systém, přednášky Městské policie.
- Nápad trestných činů od roku 2013 stále klesá. Měsíčně 60 TČ, dříve 80-100 (provázanost s ekonomikou).
- Ve městě je přítomna tzv. pocitová kriminalita v souvislosti agenturními zaměstnanci, cizinci (kriminalita, nemoci), ta však není potvrzena reálným nápadem TČ, ani daty z Krajské hygienické stanice. Nebezpečná místa (park, Kotlina), jsou řešena v rámci programu APK.
- Mezi sociálně patologické jevy přítomné v Brodě patří drogy, řešené prostřednictvím terénního programu a herny, jejichž počet je omezen a kontrolován prostřednictvím Městské policie. Mezi subjektivně vnímaná nebezpečí patří vesměs agenturní cizinci, nebo klienti psychiatrické nemocnice.

Sociální služby

- Částka věnovaná na sociální věci a školství z rozpočtu města za rok 2016 činila 9 188 000Kč.
- V Brodě existuje rozvinutá síť sociálních služeb, reprezentovaná jednak příslušnými odbory Městského úřadu a neziskovými organizacemi.
- Mezi specifická témata pro oblast sociálních služeb v Brodě, patří problematika duševních onemocnění (prezence psychiatrické nemocnice).
- Z oblastí kde byla dle provedeného šetření navrhována zlepšení, patří zejména zvýšení efektivity systému dostupného bydlení (či jeho rozšíření). Zřízení krizových ubytovacích služeb (noclehárny), veřejné prádelny a šatníku. Větší pokrytí a variabilita sociálních služeb. Stabilnější financování. Otázka odbornosti a kvalifikace pracovníků v sociálních službách ve vztahu k potřebě užší specifikace.

Zadluženost

- Podle mapy exekucí je v Havlíčkově Brodě v exekuci celkem 1 182 osob, počet jednotlivých exekucí je 6 322. Celková vymáhaná jistina činí 456 184 155Kč, při průměru 72 158Kč na jednu exekuci.
- Dluhy vůči městu činí 17 364 923Kč (dluhy na nájemném, odvozu odpadů a ostatní položky). Dluhy vůči městu (i relativně malé částky) mají vliv na přidělování městských bytů.
- Problematiku dluhů zmiňují někteří z místních zaměstnavatelů, kterým vzrůstají náklady spojené s administrací mzdových účtáren. Při současném stavu vyčerpaného

trhu práce exekuce údajně nejsou omezujícím parametrem pro nábor nových pracovníků.

- Přestože Havlíčkův Brod v oblasti zadluženosti nepřevyšuje celorepublikový průměr, byla definována potřeba posílení a rozšíření dluhové poradny.

Zdraví

- V Brodě je přístup k všeobecné zdravotní péči na standardní úrovni.
 - Při šetření byla zmiňována nedostupnost některých lékařů specialistů pro obyvatele s trvalým bydlištěm mimo okres Havlíčkův Brod („sociální“ obyvatelé ubytoven, klienti některých sociálních služeb, nemohou sehnat stomatologa, gynekologa, psychiatra).
 - V oblasti zdraví byly některými občany zmiňovány obavy z infekčních chorob, které by mohly pocházet od agenturních pracovníků ze zahraničí.
- Zvýšené epidemiologické riziko bylo kontaktováním Krajské hygienické stanice vyvráceno.

Vzdělávání

- Oblast vzdělávání je v rámci přípravy Strategického plánu sociálního začleňování, souběžně zpracovávána vstupní analýzou projektu Inkluzivní a kvalitní vzdělávání v územích se sociálně vyloučenými lokalitami. Paralelně probíhající projekt je financován z Evropského sociálního fondu z Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání OP VVV.

Seznam zkratk:

AZS: Agentura pro sociální začleňování

SVL: Sociálně vyloučená lokalita(y)

ÚP: Úřad práce

MP: Městská policie

PČR: Policie České republiky

SPSZ: Strategický plán sociálního začleňování

KPSVL: Koordinovaný přístup k sociálně vyloučeným lokalitám

Obsah:

1. Úvod, zahájení spolupráce s Agenturou pro sociální začleňování (ASZ)	6
1.1. Cíle vstupní analýzy	6
2. Metodologie výzkumu	6
2.1. Etika a limity výzkumu, účastníci výzkumu, seznam rozhovorů	6
3. Havlíčkův Brod, historický kontext	8
4. Sociální vyloučení v Havlíčkově Brodě	9
4.1. Lokality	10
4.2. Popis a struktura sociálního vyloučení	12
5. Bydlení	12
5.1. Dostupnost a poptávka	13
5.2. Bariéry, prostupné bydlení	14
5.3. Ubytovny	15
5.4. Doporučení	20
6. Zaměstnanost	21
6.1. Nabídka a poptávka na trhu práce	21
6.2. Agenturní zaměstnávání	26
6.3. Doporučení	33
7. Bezpečnost	33
7.1. Bezpečnostní složky, prevence kriminality	34
7.2. Sociálně patologické jevy, nebezpečná místa, sociální klima v obci	34
7.3. Doporučení	37
8. Sociální služby	37
8.1. Organizace působící v Havlíčkově Brodě	37
8.2. Potřeby	40
8.3. Doporučení	43
9. Zadluženost	44
9.1. Doporučení	46
10. Zdraví	47
11. Reference	50
12. Přílohy	50
12.1. Popis fotografií	50
12.2. Checklisty	51

1. Úvod, zahájení spolupráce s Agenturou pro sociální začleňování (Agentura)

Předkládaný text vznikl na základě podpisu memoranda o spolupráci mezi městem Havlíčkově Brod a Agenturou pro sociální začleňování, dne 29. 5. 2017.

1.1. Cíle vstupní analýzy

Vstupní analýza má v první řadě **popsat podobu a určit míru sociálního vyloučení**. Smyslem vstupní analýzy je ale také **zmapování potřeb a lokalizace problémů prostřednictvím dat** (osoby v hmotné nouzi, uchazeči o zaměstnání, zadlužení). Součástí závěrečné zprávy je i **analýza potenciálu** pro řešení situace v **Havlíčkově Brodě**. Analýza přináší i poznatky z oblastí, kterým doposud nebylo v rámci jiných realizovaných analýz věnováno tolik pozornosti.

Vstupní analýza je důležitá i pro vytvoření tzv. **Strategického plánu sociálního začleňování**. Ten je v rámci tzv. **koordinovaného přístupu k sociálně vyloučeným lokalitám** nástrojem pomoci městům a obcím při řešení sociálního začleňování z prostředků Evropských strukturálních a investičních fondů za místní podpory Agentury.

2. Metodologie výzkumu

Sběr dat probíhal od června do srpna 2017. Při výzkumu bylo použito kombinace kvantitativních a kvalitativních metod (**mixed methods**), kdy jsou analyzována získaná kvantitativní a kvalitativní data společně. Další z metod uplatněných v případě výzkumu v Havlíčkově Brodě, byl i tzv. desk research, tedy sekundární analýza dostupných zdrojů. Tato metoda spočívá v získávání a následné analýze dat od institucí jako jsou Úřad práce, OSPOD, Policie ČR, Městská policie apod. S vytipovanými institucionálními aktéry byly realizovány hloubkové polostrukturované rozhovory. Dále byli kontaktováni i obyvatelé předem definovaných tzv. Sociálně vyloučených lokalit (dle určení institucionálních aktérů a ze zjištění na místě). Jednotliví aktéři byli vybíráni na základě vztahu ke klíčovým institucím, nebo ke zkoumaným lokalitám. Z již provedených rozhovorů byli tipováni další potenciální respondenti (**snowball method**). Rozhovory svým charakterem cílily na zjištění předem stanovených výzkumných okruhů, jejichž význam se měnil dle relevance a obsahu již zaznamenaných výpovědí. Zaznamenávané hloubkové rozhovory trvaly půl hodiny až hodinu a půl, dle obsahu výpovědi a časových možností respondentů. Komplementární metodou celého výzkumného šetření byla i metoda pozorování (zúčastněné a nezúčastněné), tzv. **shadowing**, stínování činnosti pro výzkum relevantních aktérů, institucí a jednotlivců.

2.1. Etika a limity výzkumu, účastníci výzkumu, seznam rozhovorů

Výzkum byl realizován v souladu s Etickým kodexem výzkumníků Agentury pro sociální začleňování (Agentura). Z hlediska přístupu ke zkoumaným osobám a institucím, se jedná zejména o ochranu jejich soukromí, bezpečnosti a hodnot, které zastávají. Z hlediska odborného pak především o zachování kritického postoje, přístupnosti k diskuzi a věcným argumentům, rovněž o respektování zásad vědecké práce, dle vědecké a výzkumné praxe disciplíny. V šetření nebylo narušeno soukromí a důstojnost respondentů, kteří byli vždy

informování o smyslu výzkumu a v případě nahrávání požádání o svolení k nahrávání. Samozřejmostí byla i zaručená anonymita dotazovaných respondentů.

Na tomto místě je třeba reflektovat, že analýza získaných dat přináší vždy pouze obraz skutečnosti založený na interpretaci získaných informací. Data od institucí mohou reálnou situaci výrazně zjednodušovat na čísla, která neodrážejí kontext a souvislosti. Někdy mohou být taková čísla i chybná (například čísla vycházející z trvalých adres či smluv se obvykle s žitou realitou v mnohém rozcházejí) či zkreslená (mohou například více odrážet zaměření instituce na určitý dům než skutečnou míru závažnosti problému v daném domě). Další obtíže může přinést i realizace rozhovorů samotných. Okolnosti jejich pořizování nejsou vždy ideální (přítomnost dalších lidí, rušné místo, únava respondenta). Výpověď ovlivňuje ale i postoj respondenta vůči výzkumníkovi (nedůvěra, snaha o lepší sebe prezentaci) a koneckonců i samotná paměť respondenta (zapomínání, vytěsňování). Jednotlivé kapitoly textu jsou koncipovány na základě předem definovaných témat souvisejících se sociálním začleňováním a jejich relevance plynoucí z dat, získaných z rozhovorů. Nejedná se tedy o taxativní výčet témat, spíše o postižení hlavních z nich. I přes výše uvedené je předložena vstupní analýza textem, zprostředkujícím shrnující vhled do situace v Havlíčkově Brodě.

Účastníci výzkumu

Cílovou skupinou respondentů byli jednak předem vytipovaní, institucionální aktéři města ze strany politické reprezentace, nebo jednotlivých odborů městského úřadu, mezi dotazovanými aktéry byli reprezentanti sociálního odboru, odboru sociálně právní ochrany dětí, zástupci Úřadu práce (odborníci na hmotnou nouzi a zaměstnanost), členové ve městě působících, bezpečnostních složek a zástupci Krajské hygienické stanice. Dále i zástupci nejvýznamnějších místních neziskových organizací a sociálních podniků. Mezi oslovené patřili i významní zaměstnavatelé nekvalifikované pracovní síly ve městě a lidé participující na agenturním zaměstnávání (ubytovny, pracovní agentury).

Téma sociálně vyloučených lokalit je zpracováno prostřednictvím dat, získaných od městského úřadu, Úřadu práce, bezpečnostních složek města, či hygienické stanice. Byli osloveni lidé, kteří v sociálně vyloučených lokalitách, nebo v jejich bezprostředním okolí žijí. Lidé na ubytovnách a zahraniční, agenturní zaměstnanci. Proběhly rozhovory s obyvateli města mimo výše uvedené kategorie. Celkem proběhlo 23 zaznamenaných, hloubkových rozhovorů a přibližně stejné množství krátkých, informativních rozhovorů k účelům orientace v dané problematice ve městě, či k potvrzení či vyvrácení jinde získaných informací.

Seznam rozhovorů: Celkem 23 hloubkových a zhruba 24 neformálních rozhovorů.

Instituce/pozice	Počet rozhovorů
Představitelé města a obce	2 hloubkové rozhovory 2 neformální rozhovory
Bezpečnostní složky města Havlíčkův Brod	2 hloubkové rozhovory
Úřad práce	1 hloubkový rozhovor
Krajská hygienická stanice	1 neformální rozhovor + data
Zástupci neziskových organizací	5 hloubkových rozhovorů + neformální
Psychiatrická nemocnice Havlíčkův Brod	1 hloubkový rozhovor
Zástupci výrobních podniků s agenturními zaměstnanci	2 hloubkové rozhovory
Pracovní agentura zaměstnávající cizince	1 neformální rozhovor
Provozní pracovníci ubytoven	3 hloubkové rozhovory 5 neformálních rozhovorů
Obyvatelé lokalit s vyšším podílem sociálně vyloučených, sociálně vyloučené lokality	7 hloubkových a 15 neformálních rozhovorů (alokace dle jednotlivých lokalit)

3. Havlíčkův Brod, historický kontext

Havlíčkův (dříve Německý) Brod byl původně hornickou osadou, u brodu přes řeku Sázavu. Nejdříve to byl Smilův Brod podle zakladatele Smila z Lichtenburka, o kterém jsou nejstarší zmínky kolem roku 1234. Do druhé poloviny 19. století bylo město zejména středem zemědělské oblasti. Ke změně situace dochází po výstavbě železnice, která přispěla k rozvoji průmyslové, textilní výroby, kterou na přelomu 19. a 20. století doplňuje továrna na škrob, pivovar a městská plynárna. Druhá vlna průmyslového rozmachu nastává po skončení 2. světové války, kdy je město přejmenováno z Německého, na Havlíčkův Brod.

Po puči v roce 1948 vzniká znárodněním pletářský koncern Pleas a podniky Motorpal, Rico a Plastimat. V roce 1954 je zde založen nový průmyslový závod na výrobu pilníků, od roku 1960 k.p. Agrozet Zetor. Ve druhé polovině 19. století dochází k elektrifikaci a rozšíření železnice a k zavedení městské dopravy. S tím je spojen rozvoj nové zástavby a částečné narušení historického rázu města.² Dle údajů ČSÚ, se v Havlíčkově (Německém) Brodu zvýšil počet obyvatel z 15 232 v roce 1930 na 23 234 v roce 2016.³ Ve městě existuje kromě průmyslové výroby i tradice v podobě léčebných zařízení. Zmínky o špitálu pro chudé zde existují již od 14. století. V současnosti se ve městě nachází Psychiatrická nemocnice Havlíčkův Brod, která disponuje celkem 720 lůžky s ročním počtem hospitalizací kolem 2400 osob a 670 zaměstnanci. Tradice v průmyslu a zdravotnictví, odráží i strukturu největších současných zaměstnavatelů ve městě (viz tabulka níže).

² Vít Vodrážka, *Dějiny města Havlíčkův Brod*, Diplomová práce, FAF UK, 1999

³ <https://www.czso.cz/>

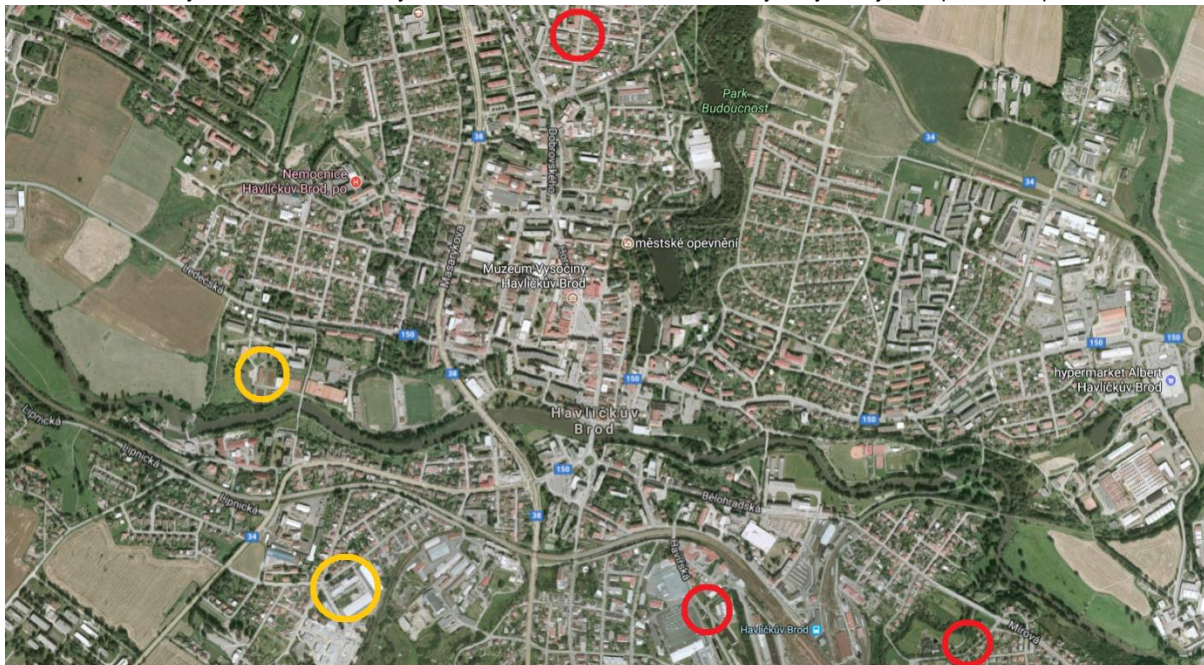

4. Sociální vyloučení v Havlíčkově Brodě

Rozmístění sociálně vyloučených lokalit v Havlíčkově Brodě.

Červeně: ulice Reynkova a vilové domy na Mírové a v Havířské. Žlutě: ubytovny s nejhorší pověstí, Sport a Čechovka.

Pojmem **Sociálně vyloučené lokality** (SVL) jsou označována místa, nebo územní oblasti obývané významnou měrou osobami, které jsou sociálně vyloučené nebo jsou sociálním vyloučením ohrožené. Dle terminologie Agentury pro sociální začleňování (ASZ), jsou **sociálně vyloučenými** ti občané, kteří mají ztížený přístup k institucím a službám (tedy k institucionální pomoci), jsou vyloučeni ze společenských sítí a nemají dostatek vertikálních kontaktů mimo sociálně vyloučenou lokalitu.

Základní charakteristikou propadu na sociální dno je nahromadění důvodů, které vedou k životní krizi (ztráta zaměstnání, platební neschopnost, problémy s bydlením, problémy dětí ve škole, nemoc atd.). Sociálně vyloučení lidé obvykle nestojí před problémem jedním, ale před celým komplexem problémů, přičemž mnohý z nich by i sám o sobě ohrožoval normální fungování člověka ve společnosti. S postupným propadem na dno přestává být zřejmé, co je původním důvodem propadu a co jeho následkem. Lidé žijící na okraji společnosti se přizpůsobují podmínkám sociálního vyloučení, a osvojují si specifické vzorce jednání, které jsou často v rozporu s hodnotami většinové společnosti. Proto někdy bývá soužití na první pohled problematické. Návyky získané adaptací na život v sociálním vyloučení však těmito lidem znemožňují být úspěšní ve většinové společnosti, ztrácí (či ani nezískávají) hodnotové žebříčky středostavovského občana orientovaného na kariérní vzestup a úspěch. To je znovu a znovu uzavírá v pasti sociálního vyloučení. Z této pasti se lidé nedokáží dostat bez cizí pomoci.⁴

⁴ Zdroj web ASZ: <http://www.socialni-zaclenovani.cz/co-je-socialni-vyloucení>

4.1. Lokality

Na základě údajů Analýzy sociálně vyloučených lokalit v ČR⁵, která proběhla v letech 2014 – 2015, se v centru obce Havlíčkův Brod nacházejí dva domy s malometrážními byty pro neplatiče a sociálně slabé. Při šetření probíhajícím pro tuto vstupní analýzu (během léta 2017), bylo využito možnosti oslovit v Havlíčkově Brodě větší množství různých aktérů a zároveň přihlídnout ke skutečnosti, že identifikace SVL je možná na základě více charakteristik. Jedná se o místa, kde převážně bydlí lidé pobírající dávky hmotné nouze, místa odkud ve výrazné míře pocházejí klienti Úřadu práce, místa se zvýšeným nápadem přestupkové, či trestné činnosti. Místa se zvýšeným počtem klientů sociálních služeb, seniorů. Nebo veřejností subjektivně vnímaná „nebezpečná“ místa - „špatné adresy“, jejichž obyvatelé už svým bydlištěm v dané lokalitě získávají určitý společenský status. Může jít také o oblasti se špatnou dopravní obslužností, či zhoršeným přístupem k občanské vybavenosti.

V Havlíčkově Brodě nelze definovat SVL na základě zvýšené koncentrace počtu nezaměstnaných, registrovaných na Úřadu práce. Také většina lidí pobírajících dávky hmotné nouze bydlí (dle údajů ÚP), v nájemních bytech rozptýlených po městě. Ty občas střídají a často mívají trvalé bydliště mimo město. Někteří z těchto lidí bydlí na ubytovnách. V srpnu 2017, bylo v rámci agendy Úřadu práce v Havlíčkově Brodě vyplaceno celkem 135 dávek příspěvku na živobytí, 75 dávek doplatku na bydlení a 3 dávky mimořádné okamžité pomoci.

Mezi oblastmi, které byly v souvislosti se SVL zmiňovány v minulosti, patří ulice 5. Května, ale zmíněný dům již odkoupilo město a dnes je zde umístěné chráněné bydlení organizace Fokus Vysočina. Původní obyvatelé se přestěhovali na různá jiná místa v Havlíčkově Brodě. Dle příslušníka bezpečnostních složek se ve městě místa s výraznější kumulací sociálně vyloučených obyvatel, až na výjimky nevyskytují. Jsou známy dva vilové domy v ulicích Mírová a Havířská, kde žije několik ekonomicky slabších rodin a je zde pozorován/potvrzen výskyt patologických jevů (násilí, alkohol, drogy), kvůli nimž sem zajíždějí policejní hlídky. V domě na ulici Mírová (viz mapa výše) žijí přibližně tři rodiny romského původu včetně několika dětí. Dům je ve zhoršeném technickém stavu (viz foto níže). Vlastníky domu jsou sami jeho obyvatelé, kteří ho dle informací z rozhovorů získali zdarma, od restituenta, který již ve městě nežije. Sociálně vyloučená lokalita byla v minulosti popsána i v oblasti blízko ubytovny Čechovka, její obyvatelé se však již údajně přestěhovali jinam.

K obecně vnímaným „problematickým lokalitám“ také patří některé bytové domy v ulicích Kokořínská⁶ a Reynkova, kde jsou sociální byty a také nižší ceny nájemného. Dle vyjádření některých dotazovaných obyvatel Brodu zde „Romové oslovují lidi o 10kč“, nebo „pálí ohně a dělají bordel“. Zástupce PČR v rozhovoru potvrdil existenci vyloučených „rodinek v činžácích“, kam také občas zajíždějí hlídky. Vypovídajícím zde je ovšem i fakt, že otázka po sociálně vyloučených velmi často vyvolává spíše obavu, ony špatné adresy a „nebezpečná“ místa, než odkazy na lidi, žijící ve zhoršených podmínkách.

⁵ Zdroj web esfcr: <https://www.esfcr.cz/mapa-svl-2015/www/index.html>

⁶ Sídliště Pražská a ulice Kokořínská jsou lokality se staršími panelovými/činžovními domy, o které není z hlediska realitního trhu velký zájem.

Foto č. 2: Vilový dům „SVL“ v ulici Mírová.

Foto č. 3: Zadní trakt činžovního domu „L“ v ulici Reynkova:

Rozhovory se zástupci městského úřadu a jedné neziskové organizace, zmínily existenci dalších mikro lokalit, v podobě domácností s nízkými příjmy v bytových domech na sídlišti Pražská. Jedná se především o starší občany, seniory, kteří mají problémy s mobilitou a zhoršeným přístupem k občanské vybavenosti. Na tuto oblast by mohl být v případě potvrzení relevance, zaměřen tematický výzkum v budoucnu.

Specifickou formu SVL v Havlíčkově Brodě tvoří ubytovny. Jako sociálně vyloučené lokality je lze označit proto, že zde žijí sociálně slabí příjemci dávek pomoci v hmotné nouzi, zároveň pak i agenturní zaměstnanci výrobních podniků v okolí, jejichž značnou část tvoří cizí státní příslušníci především ze Slovenska, Bulharska a Rumunska. Zatímco agenturní zaměstnanci do kategorie SVL dle výše uvedených definic, spadají spíše teoreticky – fyzickým odloučením od populace ve městě⁷, někteří lidé zde žijí proto, že z různých důvodů nedosáhnou na jiný typ bydlení (sociální, komerční).

Dle výše uvedeného vymezení lokalit, tvoří celkový kvalifikovaný odhad kolem pětiset lidí v sociálním vyloučení. Toto číslo se může lišit v odkazu na širěji definované skupiny, zahraniční pracovníky, nebo seniory v substandardním bydlení, na které Vstupní analýza nebyla primárně zaměřena.

4.2. Popis a struktura sociálního vyloučení

Tzv. sociálně vyloučené v Havlíčkově Brodě lze dle získaných dat rozdělit do několika kategorií, a to ve vztahu k místu typu a kvalitě bydlení, v přístupu k občanské vybavenosti, službám a kontaktům s ostatními obyvateli města. Dále i na základě získaných, přiřazených, či subjektivních, definic souvisejících s národností, etnicitou, zdravotním stavem, sociálním statusem, věkem, chováním, nebo vzhledem.

V Havlíčkově Brodě jak je již uvedeno výše, kromě několika málo adres, nelze sociální vyloučení definovat na základě územně vymezených „SVL“. Klíčem k popisu sociálního vyloučení zde jsou spíše jednotlivá témata spolupráce města s Agenturou, sociální služby, zaměstnanost, bydlení a zdraví. Sociálně vyloučenými tedy mohou být označeni někteří klienti sociálních služeb, duševně nemocní, agenturní zaměstnanci, cizinci, senioři, lidé bez domova, nebo ti, kteří z různých důvodů žijí v bydlení nevyhovujícím.

5. Bydlení

Město Havlíčkův Brod disponuje bytovým fondem s celkem 766 byty. Jedná se o obecní nájemní byty a byty určené k sociálnímu bydlení, kterých je dle údajů zástupců města celkem 376. Obsazených sociálních bytů je celkem 23. Výše nájemného v městských bytech se pohybuje dle typu bytu od 32,50 – 65 Kč/ m². Město v průměru obdrží kolem čtyř žádostí o sociální byt za měsíc, žádostí o zařazení do sociálního pořadníku bylo k srpnu 2017, třicet. Z důvodů na zamítnutí žádostí o zařazení do pořadníku jsou zmiňovány zejména dluhy vůči městu, trvalé bydliště mimo město a dluh na nájemném. Dle směrnice města pro nájem sociálních bytů⁸ jsou tyto byty udělovány na půl roku s možností prodloužení, žadatel nesmí dlužit městu a žádost musí být schválena radou města. Město má v majetku i tzv. startovací byty, nájemní smlouvy jsou zde uzavírány na dobu určitou 3, 5 a 7 let. Přednost mají manželé, nebo osamělý rodič s dítětem a bydlištěm v Havlíčkově Brodě. Pronájem ostatních obecních bytů probíhá na základě složení jistiny 5tinásobku měsíčního nájemného a následné dražby, konečné rozhodnutí však spočívá opět na radě města.

Dle zástupců městského úřadu se na základě úmrtí, nebo z důvodu stěhování, ročně uvolní kolem 20 – 30 obecních bytů. Tyto byty jsou distribuovány na základě nejvyšší nabídky/částky za metr čtvereční obálkovou metodou s tím, že se tato částka postupně odečítá z platby nájemného. Tzv. startovací byty se, jak už je uvedeno výše, přidělují

⁷ Více v kapitole o agenturním zaměstnávání

⁸ Směrnice: QS 55-39 a další směrnice, (zdroj: web, město Havlíčkův Brod)

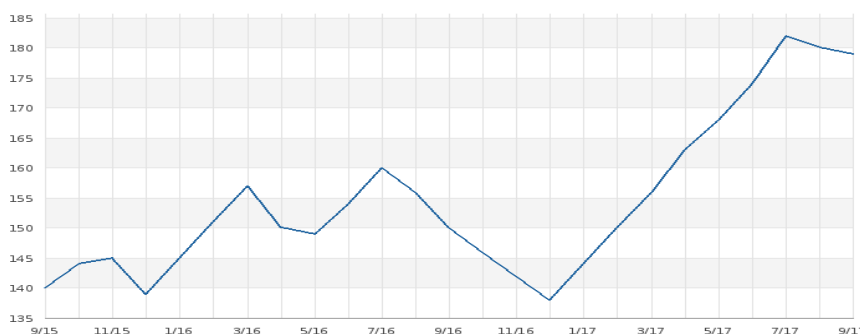

především mladým manželským párům. Doba nájmu je časově omezená a po ukončení bydlení se nájemníkům vrací část finančních prostředků vydaných na nájemné. Směrnice pro udělování sociálních bytů, byla kvůli absenci Zákona o sociálním bydlení, vytvořena zástupci města, na základě zkušeností z jiných měst.

5.1. Dostupnost a poptávka

Zvýšenou poptávku po obecních bytech a s ní spojený nedostatek, způsobuje rozdíl v ceně s nájemným tržním, které bývá výrazně vyšší. Komerční nájemné je často podmíněno složením kaucí ve výši několika měsíčních nájmů, což ovšem v případě dražby obecních bytů platí také. V grafu níže uvádíme statistiku cen nájemních bytů sestavenou pro krajská města. Jelikož se jedná o statistiku krajských měst, jsou zde uvedena data pro město Jihlava. Průměrná cena tržního nájemného za 1m² v Jihlavě, tvořila v červnu 2017, pro srovnání až 180kč.

Průměrná cena pronájmu - 1m²/měsíc v Jihlavě. Zdroj: <http://realitymix.centrum.cz>

Ceny komerčního nájemného v Brodě jsou dle realitních agentů vyšší u menších bytů, o které je větší zájem. S velikostí bytu nájemné úměrně klesá: *„Nejmenší byt zde stojí kolem 6500 tisíc, a když ubytovna stojí 3500 – 4000, tak to odpovídá.“* „V Brodě často chtějí tři čtyři kaucí dopředu, když chcete pronájem. Byt dva – tři jedna je průměrně za 6-7 tisíc.“ (dle rozhovorů s obyvateli Brodu).

Zájem o převážně menší byty mívají agenturní zaměstnanci, mladí lidé při odchodu od rodičů, a také někteří klienti sociálních služeb. Ubytování klientů sociálních služeb na odchodu z programu z chráněného bydlení: *„Největší problém pro nás je, když nám odcházejí lidi z bydlení, tak jak sehnat byt. Získat městský byt je hodně těžké a jiný byt je hodně drahý, ti lidé obvykle nemají moc peněz a je to problém. Jednou za čas se soutěží městské byty, zhruba jednou za tři měsíce vychází výzvy na městské byty a soutěží se na nejvyšší cenu za nájem. Město zatím formálně nevyloučilo lidi s bydlištěm v jiných obcích, což je výjimečné. Zároveň ale rozhoduje rada, takže i když nabídnete nejvíce a rada se rozhodne, že vy ne, tak ne.“* (pracovník v sociálních službách).

Situaci na trhu s bydlením ve městě ovlivňuje agenturní zaměstnávání, které snižuje kapacitu volných bytů a tlačí ceny nahoru. Zájem je především o malometrážní, byty a garsoniéry. Různé typy bydlení mají svou, specifickou klientelu. O bydlení v nájemních bytech měli dle zjištěných informací zájem především jedni z prvních agenturních cizinců, pracovníci z Mongolska, kteří se u místních obyvatel, na rozdíl od ostatních agenturních

cizinců, těší poměrně dobré pověsti. Rozšířené rodiny si pronajímali spíše větší byty a při práci na směny si vzájemně vypomáhali s hlídáním dětí. Současná nejrozšířenější skupina pracovníků z Rumunska a Bulharska preferuje, zejména kvůli kaucím na bydlení, ubytovny. Ty jsou však voleny i kvůli časté fluktuaci, neochotě místních cizince ubytovat a hlavně systému agenturního zaměstnávání, kdy je ubytovna „součástí balíčku“. Pracovní místo je spojeno s bydlením - místem na ubytovně.

5.2. Bariéry, prostupné bydlení

Při popisu bariér omezujících přístup k bydlení je třeba rozlišovat dle možností jednotlivce a typu bydlení. Na relativně levné bydlení v sociálních bytech a bytech v majetku města, bydlení na ubytovnách a v komerčním nájemném. Rovněž pak na cílovou skupinu obyvatel, jedná-li se o nezaměstnané, příjemce sociálních dávek, klienty sociálních služeb na exitu z chráněného bydlení, bývalé pacienty z psychiatrické nemocnice, nebo pracovníky agentur, z Česka i ze zahraničí.

Mezi hlavní těžkosti s bydlením popsané v rozhovorech s respondenty, patří faktická **nedostupnost městských bytů** a komerční nájemné, které si určité skupiny lidí mohou jen těžko dovolit. Město Havlíčkův Brod má i přes svůj poměrně velký bytový fond, všechny byty obsazené a roční nabídka uvolněných 20 – 30 bytů, je z hlediska poptávky nedostačující. Podobně nedostupné jsou i sociální byty, kterých je málo a jejich přidělování je podmíněno vazbou k městu Havlíčkův Brod (bydliště, zaměstnání, docházka dětí do školy⁹). Tuto skutečnost komentují i pracovníci sociálních služeb:

„Sociální bydlení sehnat nelze, městský byt těžko“. „Sociální byty jsou tady zapíkaný. Těch bytů je málo a klienti často nemají trvalý pobyt v Brodě a to je zásadní. Teď je to možná trochu jinak, že snad musí mít člověk nějaký vztah k městu, půl roku. Úředníci se snaží pomáhat, ale sami nemají velký možnosti“.

„Sociální byty v Brodě spravuje město. Jsou tam výborní lidé, kteří se snaží. Sami ale moc nezmůžou. V HB o to má zájem hromada lidí. Zřízení více sociálních bytů by bylo super, určitě. To by nebylo jenom pro naše klienty, ale pomohlo by to celkově“.

Specifickou skupinou lidí s horším přístupem k bydlení jsou klienti psychiatrické nemocnice s trvalým pobytem v jiných obcích, kteří po ukončení ústavní léčby zůstávají v Brodě. V místě původního bydliště již nemají zázemí a zpět nechtějí, nebo z různých důvodů nemohou. Tito lidé proto často končí na ubytovnách, kde jim kvůli nedostatku volného bydlení ve městě, obvykle shánějí místo sami sociální pracovníci z města, či místních neziskových organizací. Ubytovací kapacity ale docházejí i na ubytovnách, kde je často plno.

Poptávka po levnějším bydlení je uspokojována i v lokalitách, o které obecně není velký zájem. Jde zejména o sídliště Pražská a okolí Kokořínské ulice. Důvodem jsou starší a neopravené domy, kde lidé nechtějí bydlet. Sestěhováním sociálně slabších lidí do jedné lokality, ale mohou vznikat „ghetta“, či další SVL, o čemž v případě Kokořínské ulice vypovídají „rodinky v činžácích“ popsané příslušníky bezpečnostních složek v kapitole výše. Syndrom „špatné adresy“ zde získává reálné obrysy.

⁹ Směrnice: QS 55-39 a další směrnice, (zdroj: web, město Havlíčkův Brod)

Město Havlíčkův Brod disponuje sociálními byty, jedna ze sociálních služeb zde provozuje azylový dům pro matky s dětmi, další organizace provozují chráněné bydlení. Dle názoru některých sociálních pracovníků však stále chybí funkční koncepce prostupného bydlení, která by zavedla a využívala celou škálu prostupného bydlení: noclehárna, chráněné bydlení, sociální bydlení a městský byt, nebo komerční pronájem. Klienti některých sociálních služeb nejsou dostatečně motivováni k postupu do dalšího stupně bydlení a mnohdy dochází k jejich **migraci po azylových domech** po celém kraji. Klient využije stanovenou lhůtu pro azylové bydlení, posune se do chráněného bydlení v jiné obci a po několika letech se opět vrací na stejné místo.

Město má 376 bytů určených k sociálnímu bydlení, ale nebydlí v nich klienti Úřadu práce pobírající dávky hmotné nouze. Tito lidé bydlí v soukromých bytech a jednou za rok, nebo dva, mění bydliště. Bariérou k získání nájemního bydlení jsou také vysoké kauce, které by mohly být řešeny dávkami mimořádné okamžité pomoci (MOP) ze strany Úřadu práce, které dle zdroje z ÚP, v Brodě vypláceny nejsou. „*Nevybavuji se, ale myslím, že takový případ jsme neměli*“ (citace z rozhovoru s pracovníkem ÚP, ohledně dávek „MOP“ za kauce na bydlení). Mimořádná dávka na kauci v komerčním nájemném by mohla zčásti zamezit tzv. **obchodu s chudobou**, či zneužívání systému nepojistných dávek, kde dochází k pronajímání často nekvalitního bydlení za vysoké ceny. Kauce na nájemném jsou pojistkou pro pronajímatele, pro nájemníky jsou většinou neprostupnou bariérou. Při tzv. obchodu s chudobou je kauce odpuštěna, ale riziko je mnohonásobně kompenzováno vysokou cenou nájemného, které nakonec bývá hrazeno prostřednictvím nepojistných dávek. Nájemníci jsou kvůli nedostatku finančních prostředků a tím i omezené možnosti volby, odkázáni žít v mnohdy zhoršených podmínkách. Majitelé „obchodníci s chudobou“ nemají důvod do svých nemovitostí investovat a zvyšovat jejich kvalitu.

5.3. Ubytovny

Důvodem pro zařazení ubytoven do kapitoly bydlení pro popis sociálního vyloučení je skutečnost, že často bývají jednou z posledních z možností, na hranici „standardního“ bydlení. V Brodě jsou navíc ubytovny díky agenturním pracovníkům, provázány s tématy zaměstnanosti a bezpečnosti. Vzhledem k fakturačním sazbám a nepojistným dávkám mohou být zdrojem poměrně lukrativního podnikání. Jde o místa, kde se setkávají místní a zahraniční agenturní pracovníci, lidé pobírající doplatky na bydlení a klienti sociálních služeb.

V Havlíčkově Brodě bylo v červenci 2017, kolem 6-7 soukromých ubytoven. Jedna z ubytoven - ubytovna na Kyjovské, je provozována na střední škole, kde je zřizovatelem kraj. Níže uvedené údaje jsou z ubytoven, které byly v rámci šetření pro vstupní analýzu KPSVL navštíveny v létě 2017.

Ubytovna Laguna „Jihlavská“: Provozovatelem je zde Qlivasan invest s.r.o., Ostrava. Jde o ubytovnu v areálu bývalé Střední zemědělské školy, otevřenou na podzim 2016. Dle údajů od respondentů jde o nemovitost, kterou mělo možnost odkoupit od kraje město Havlíčkův Brod, ale nakonec ji koupil soukromý investor¹⁰. V době návštěvy zde bylo ve čtyřech patrech ubytováno celkem 128 lidí. Pokoje jsou rozděleny do buněk, vždy dva dvoulůžkové pokoje se společnou koupelnou. Na každém podlaží se nachází kuchyňka. Pokoje jsou vybaveny lednicí, je možné jsi zapůjčit TV. Wi-Fi a parkování zdarma. Obyvatelé

¹⁰ Více v článku zde: lurl.cz/CtUnn

jsou rozděleni do pater podle pracovních agentur. V prvním patře bydlí Bulhaři, většinou smíšené páry a rodiny s dětmi. Někteří žijí v Česku už pět, šest let a mají zájem zde zůstat. Důvodem pro setrvání na ubytovně jsou problémy spojené s pronájmem bytu, velikost kauce a skutečnost, že jsou cizinci.¹¹ V druhém patře ubytovny bydlí agenturní pracovníci z Rumunska, vesměs pracující pro Futaba Czech s.r.o. Jedná se spíše o jednotlivce s větší fluktuací. Poslední dvě patra má pronajaté agentura zprostředkující zaměstnání především pracovníkům z Česka a Slovenska. Podle zaměstnanců ubytovny, bývají právě s těmito obyvateli největší problémy, protože jde o lidi se špatnou minulostí a vysokou fluktuací. Ubytovna spolupracuje se čtyřmi personálními agenturami a je plně obsazená. Majitelé ubytovny investují do nových oken, vybavení pokojů a nedávno došlo k rekonstrukci kotelny. Vyúčtování nájemného probíhá bezhotovostně prostřednictvím faktur placených agenturami. Ubytovaní za bydlení sami neplatí. Komunikaci mezi ubytovanými, agenturami a firmami zprostředkovávají koordinátoři, kteří fungují „na zavolání“ a v případě náhlých problémů, pozdních příchodů na pracoviště, či jiných potíží jsou schopni přijet a věci řešit. Agentury mají vlastní systém sankcí a v případě porušení pravidel mohou své pracovníky pokutovat, nebo s nimi rozvázat pracovní poměr a tím i ubytovací smlouvu. Když dojde k drobnějším incidentům mezi obyvateli ubytovny, její zaměstnanci často volají dříve koordinátory, než bezpečnostní složky.

Svémi obyvateli je ubytovna na Jihlavské ve srovnání s ubytovnami jinými, považována za čistou a dobře vybavenou. Výhodou je sociální zařízení přímo na pokojích, uklizené chodby a dodržování nočního klidu. Na udržování domovního řádu dohlíží služba na vrátnici. Na ubytovně bydlí i rodiny s dětmi. Níže uvádíme úryvky z rozhovorů agenturních zaměstnanců z Bulharska, Rumunska a Česka, kteří odpovídají na otázku, proč bydlí na ubytovně:

„Já jsem doma s děckem a manžel chodí do práce. Jsme z Bulharska. V budoucnu se budeme vracet do Bulharska. Nežijeme tam v bytech, ale máme svoje domy, které musíme předělávat. Když všechno opravíme, tak jedeme zpátky do Bulharska. Některý lidi mají problémy s dluhy v bankách, každý má něco. Je u i bratr, který má děti. Je tu maminka, která bratrovi hlídá děti. Do Bulharska jezdíme každý rok jednou, dvakrát, třikrát.“

Agenturní pracovník z Rumunska: *„Já chodím do práce a z práce, ostatních si nevšímám. Mám své vlastní problémy. Někteří z Rumunska, když se jim nelíbí Brod, nebo Futaba, tak tady pracují jen krátce a pak jdou jinam. Já ještě nevím, jak dlouho tu zůstanu. Záleží, jak se mi to bude líbit.*

Jsem tu proto, že v Rumunsku jsou špatné platy. V žádné jiné zemi jsem zatím nepracoval, je to poprvé, co jsem z Rumunska. Jsem rozvedený.“

Agenturní pracovník z Česka: *„Sehnal jsem to inzerát přes pracovní úřad v Opavě. Já jsem dělal na živnost a tam mě nepropláceli faktury a tak, dělal jsem deset let zednickou činnost. Kolega dělal instalatérskou, ten taky padl, no ti podnikatelé prostě neplatí a jako OSVČ nemáte šanci, že, to vydobýt a soudně to je úplně o ničem.“*

V ubytovně Laguna nebyli během návštěv (léto 2017) ubytováni ani klienti sociálních služeb, ani příjemci nepojistných dávek.

¹¹ Dle rozhovorů s obyvateli a pracovníky ubytovny.

Foto č. 4: Recepce ubytovny na Jihlavské ulici.

Ubytovna „Kyjovská“: Provozovatelem ubytovny je Obchodní akademie a Hotelová škola Havlíčkův Brod, jejímž zřizovatelem je kraj Vysočina. Ubytovna je po rekonstrukci střechy, omítek a interiéru (léto 2017). Kapacita ubytovny je zhruba 60 osob. Ve třech patrech jsou ubytováni především agenturní zaměstnanci, sezónní dělníci, ale i klienti neziskových organizací a ostatní, kteří nemohou sehnat jiné ubytování. Těchto „sociálních případů“ je dle zaměstnanců ubytovny asi deset. Ceny za ubytování se pohybují mezi 3000 – 4150,- Kč měsíčně, v závislosti na počtu osob na pokoji. Agentury platí za své pracovníky, stejně jako na Jihlavské, fakturou bez manipulace s finanční hotovostí. Na Kyjovské jsou ubytováni i někteří koordinátoři pracovních agentur. Ubytovna na Kyjovské je údajně jednou z nejdéle provozovaných ubytoven v Brodě.

Pracovník ubytovny: „*Sem nikdy nepřijdou cizinci jako sociální případy, vždycky si je najme nějaká firma. Dělají ve stavebnictví, na železnici, teď zrovna tady v rybárně. To jsou jenom pracovníci, jakmile přestanou pracovat, tak nám dá firma vědět a ten člověk odsud odchází opravdu ten den, protože ta firma by mu pak už neplatila tu ubytovnu a museli bychom ho sami propustit.*“

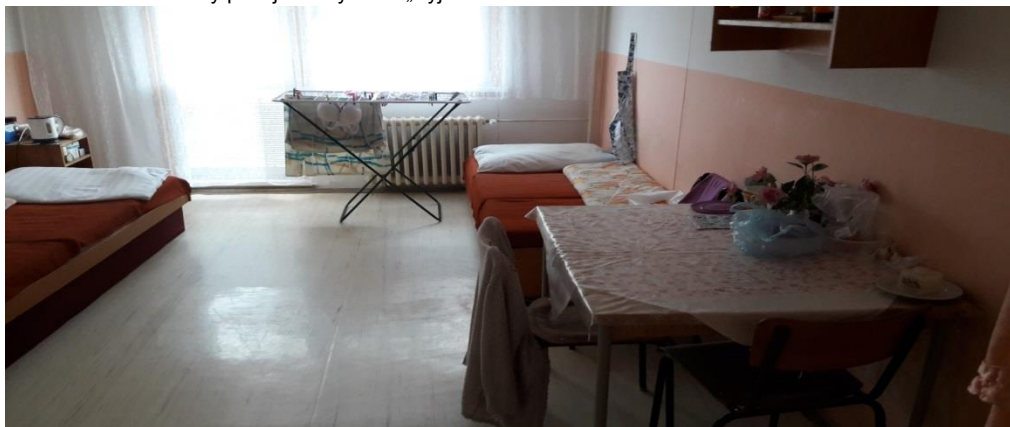
Pracovník ubytovny v citaci výše poukazuje zejména na skutečnost, že je Kyjovská především ubytovnou pro pracující a že cizinci, kteří jsou zde ubytováni, zase odejdou, pokud přestanou pracovat. Zaměření ubytovny na pracující a dlouholeté zkušenosti s cizinci, uvádí v citaci níže.

Cizinci ubytovaní na Kyjovské v minulosti: „*Bylo to Slovensko, Polsko, Tádžikistán, Turkmenistán, Ukrajina, Rusko, Moldávie, Rumunsko, Bulharsko, Mongolsko. Z Mongolska byly švadleny v Pleasu. Ti si potom už většinou našli někde podnájem. Nemůžu ale říct, že by tady byly někdy nějaké problémy. Naopak říkají, že tady jsme nejklidnější a nejčistší ubytovna široko daleko.*“

Foto č. 5: Dvoulůžkový pokoj na ubytovně „Kyjovská“.

Čechovka: Jedná se o bývalý vojenský objekt, v současné době vlastněný společností RHPI s.r.o. (dle katastru nemovitostí), která se od roku 2015 nachází v insolvenčním řízení. Okolí ubytovny bývá často zmiňováno v souvislosti s pocitovou kriminalitou v Brodě, jako nebezpečné místo, kde se vyskytují cizinci (viz kapitoly níže). Mezi ubytovacími kapacitami má mezi lidmi v Brodě Čechovka, spolu s ubytovnou Sport nejhorší pověst. Ubytovna byla svého času předmětem aféry spojené s nepovoleným podnikáním, kdy bylo pro ubytovací činnost zkolaudováno pouze přízemí, ve skutečnosti však údajně byla obsazena i ostatní patra.

V době návštěvy bylo v přízemí objektu ubytovaných přibližně 15 osob, agenturních zaměstnanců z Bulharska, pracujících ve Futaba Czech s.r.o. Ubytování bydlí v přízemí, na jedné chodbě v levém traktu domu, kde jsou umístěné jednotlivé pokoje, společné sociální zařízení a kuchyň se společenskou místností. Budova má původní, dřevěná okna a stav interiéru je již značně opotřebovaný. Dle rozhovoru s obyvateli se jedná o podobný ubytovací model jako u ubytoven výše – nájem platí pracovní agentura a bydlení je svázáno s docházkou do zaměstnání. Na ubytovně, kromě návštěv rodinných příslušníků (2-3dny) není povolen pobyt dětí. Ubytovanými jsou často partnerské páry.

Foto č. 6: Společná kuchyň pro 15 osob, ubytovna Čechovka.

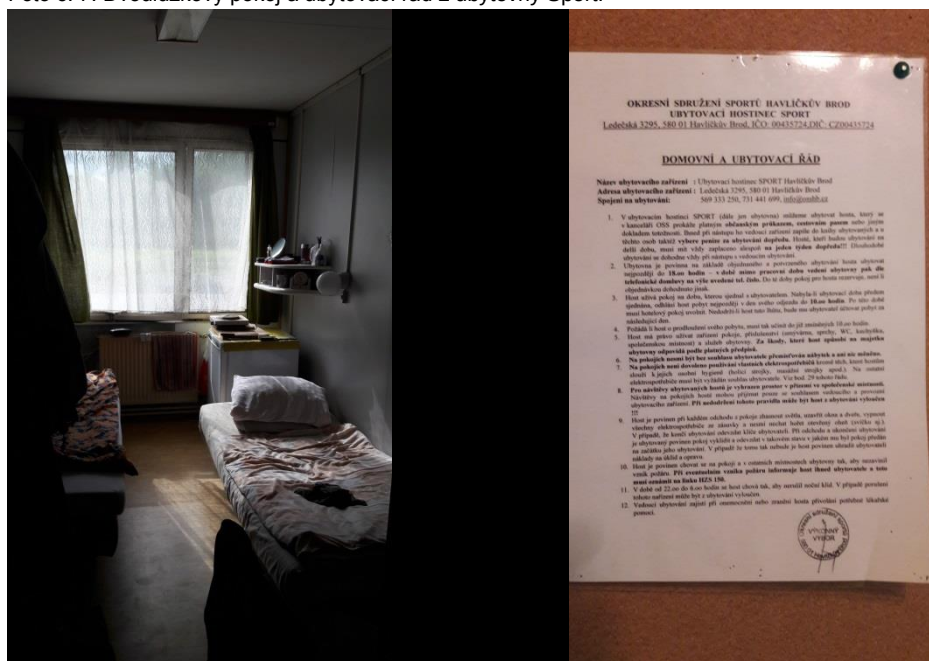

Ubytovna Sport: Objekt je vedený jako ubytovací hostinec, ale prakticky používán jako ubytovna. Majitelem je dle katastru nemovitostí Okresní sdružení sportů Havlíčkův Brod, z.s. V celém objektu je k dispozici 32 ubytovacích pokojů. Komunikaci mezi majitelem ubytovny a ubytovanými zprostředkovává osoba správce. V přízemí současně (léto 2017) žije celkem 12 osob, včetně čtyř dětí. V prvním patře pak dle odhadu dalších, více než 20 osob. Ve Sportu jsou ubytováni jak bývalí klienti Psychiatrické nemocnice, tak i sociálně slabí příjemci nepojistných dávek od ÚP. V prvním patře také agenturní zaměstnanci, údajně i cizinci. Všech dvanáct lidí žijících v přízemí má k dispozici jednu toaletní mísu, dva sprchové kouty a společnou kuchyň. Interiér objektu je opotřebovaný.

Rodina se třemi dětmi zde sdílí jednu místnost, za kterou platí měsíčně 12 500 Kč. Bydlí zde zejména proto, že v jiných ubytovnách děti nechťejí. Jako důvod proč nemohou sehnat bydlení, uvádějí, že jsou Romové a že jsou dlužníky vůči městu. Z Brodu by se i přestěhovali, ale kvůli dětem, které dobře prospívají na místní základní škole, se jim odsud nechce.

„Ani nemusíme říkat nikomu po telefonu, že jsme cikáni a jenom řeknete, že máte tři děti a je to. U mě nepoznají po telefonu, že jsem cikán, ale už jenom to že jsou ty děti, tak už to je průser. Volali jsme na byt 95m² byt 3+1 a řekli jsme, že máme tři děti a oni je to by bylo pro vás malý. Stěhujeme se často, ale nejsme neplatiči. Se třema dětma a být cikán to je masakr.“

Foto č. 7: Dvoulůžkový pokoj a ubytovací řád z ubytovny Sport.

Mezi další ubytovací zařízení zmiňovaná při rozhovorech s respondenty v Brodě patří momentálně zavřená ubytovna **Kotlina** u zimního stadionu, **Penzion Jantar**, penzion **Starr**, ubytovna „u **Plastimatu**“ ve Strojírenské ulici, ubytovna **v Perknově**, nebo penzion **Rusticana**.

Poměrně velké množství ubytovacích kapacit ve městě je zapříčiněno především poptávkou ze strany pracovních agentur. Dle jednoho ze zástupců místních firem je však kapacit stále nedostatek, protože se v Brodě ubytují i pracovníci z podniků v okolních městech. Zde ubytovaní cizinci nepracují pouze v místních firmách (Futaba, Engeser, Pleas a dalších), ale dojíždějí i do Jihlavy, Humpolce a jiných továren v okolí, kde ubytovací kapacity rovněž nejsou. S převisem poptávky souvisí i důraz na kvalitu a administrativní procedury, kolaudace, stavební povolení a podobně. Dle několika obyvatel Brodu řeší některé agentury nedostatek ubytovacích míst využíváním tzv. „černých ubytoven¹²“, o kterých se v Brodě ví“ a kde se ceny pohybují údajně mezi 4000 – 5000 Kč za měsíc. Agentury prý potřebují ubytovat své lidi a využívají tak proto všechny kapacity.

V rozhovorech zazněly také některé kritické názory na zástupce města, kteří si jednak „nepohlídali“ prodej některých významných nemovitostí (např. areál zemědělské školy výše) a tím ztratily část vlivu na strategické rozhodování v oblasti bydlení ve městě. Obsahem kritiky je také údajný špatný dohled a nedostatečný důraz na kontrolu soukromých ubytovacích kapacit ve městě v minulosti (viz např. nezkolaudovaná poschodí na ubytovně Čechovka).

5.4. Doporučení¹³

- Podpora aktivit směřujících k větší nabídce sociálního bydlení.
- Zlepšení systému prostupnosti bydlení. Rozšíření kapacit a struktury klientů azylových domů.
- Podpora projektů pronajímání soukromých nemovitostí sociálně slabým (např. „Férové bydlení“¹⁴).
- Vyplácení dávek mimořádné okamžité pomoci Úřadem práce za kaucí na komerční bydlení.
- Zvážit možnost zřízení městské ubytovny (zlepšení systému prostupného bydlení).
- Zřízení krizových lůžek, noclehárny.
- Kontrola stávajících, nevyhovujících ubytovacích kapacit (KHS, stavební úřad atp.).

¹² Nelegální, nezkolaudované ubytovací kapacity. Černých ubytoven je v Brodě údajně až kolem deseti.

¹³ Doporučení uvedená ve Vstupní analýze slouží především jako náměty k diskusi na vytvoření pracovních skupin. Stěžejním dokumentem Koordinovaného přístupu k sociálně vyloučeným lokalitám je tzv. Strategický plán sociálního vyloučení.

¹⁴ <http://ferovebydleni.cz/>

6. Zaměstnanost

V České republice dosáhla v červenci 2017, podle dat z Českého statistického úřadu, byla obecná míra nezaměstnanosti 15 – 64 letých, 2,9%. V Havlíčkově Brodě je míra nezaměstnanosti mezi 3 - 4%. V srpnu 2017 zde bylo v evidenci Úřadu práce celkem 425 uchazečů, jejich průměrný věk činil 41 let, průměrná délka evidence byla 555 dnů, rozdělení uchazečů v evidenci dle dosaženého stupně vzdělání bylo následující:

Uchazeči o zaměstnání v evidenci ÚP, dle dosaženého vzdělání. Zdroj: ÚP Havlíčkův Brod.

bez vzdělání	4 osoby	1%
základní vzdělání	74 osob	17%
nižší střední odborné vzdělání	4 osoby	1%
střední odborné vzdělání s výučním listem	143 osob	33%
úplné střední všeobecné vzdělání	15 osob	4%
úplné střední všeobecné vzdělání s vyučením i maturitou	26 osob	6%
úplné střední odborné vzdělání s maturitou (bez vyučení)	118 osob	28%
vyšší odborné vzdělání	7 osob	2%
vysokoškolské bakalářské vzdělání	11 osob	3%
vysokoškolské magisterské vzdělání	23 osob	5%
vysokoškolské doktorské vzdělání	0 osob	0%

Současná nízká míra nezaměstnanosti vyplývající ze statistik, je provázána se zvýšenou poptávkou po pracovní síle ze strany zaměstnavatelů a tím pádem i zvýšenou nabídkou volných pracovních míst. Pracovní trh na Vysočině je vyčerpaný, je zde mnoho firem a nedostatek zaměstnanců. K tzv. *převisu pracovních míst* dochází zejména u dělnických pozic, kvalifikovaných strojírenských dělníků a u specialistů, hlavně ve zdravotnictví. Specifika této situace popíšeme níže z perspektivy Úřadu práce, zaměstnavatelů a potenciálních i faktických klientů ÚP, sociálně vyloučených a obyvatel Brodu. Přebytek nabídky na trhu práce navíc přináší do hry fenomén agenturního zaměstnávání, se kterým přichází další skupina potenciálně ohrožená sociálním vyloučením, agenturní pracovníci. S nimi jsou spojena také témata pracovní migrace a zaměstnání svázaného s bydlením, viz kapitola výše.

6.1. Nabídka a poptávka na trhu práce

Dle zástupce **Úřadu práce** v Havlíčkově Brodě je v současné době v nabídce takové množství volných míst a v takové skladbě, že „*kdo chce a může, tak pracuje*“. Lidé, které se nedaří umístit, jsou údajně tzv. „*věční, mnohokrát přebraní klienti*“, z nichž někteří byli sankčně vyřazeni a po „*určité překlenovací době strávené v šedé zóně se vracejí*“. Někteří z dlouhodobě nezaměstnaných, jsou vzhledem k situaci malého města zaměstnavatelům již osobně známi. Zaměstnavatelé některé z těchto lidí údajně odmítají a Úřad se proto snaží neudávat doporučení pro stejné osoby do stejných firem dvakrát. Současné uchazeče o zaměstnání, lze dle zástupce ÚP rozdělit zhruba do tří skupin/vrstev:

„*To je ten model 3 vrstev. Spodní vrstva se pořád mele dole a to jsou naši věční klienti. Potom jsou ti, co do toho spadnou, pak se vyhrabou do normálního zaměstnání a*

zase k nám spadnou. A pak jsou ti, kteří tu jsou jednou, dvakrát a opravdu se chytí a už nikdy o nich nevíme.“

Registrovaní uchazeči o zaměstnání podle místa trvalého bydliště v HB: dle údajů Úřadu Práce v HB, (srpen 2017).

Mapa výše odkazuje převážně na oblast sídliště Pražská a panelové domy v okolí ulice V Rámech, částečně na panelovou výstavbu ve čtvrti Žižkov. Z hlediska bydlení se jedná především o levnější byty v komerčním nájemném.

Míra nezaměstnanosti a počet klientů se dle ekonomických cyklů mění, ale Úřad práce má stále stejný počet zaměstnanců. Období, která jsou z hlediska počtu uchazečů klidnější, proto využívá k **intenzivnější práci s jednotlivci**:

„Ted' máme šanci s klienty více pracovat. Máme šanci zaměřit se na lidi, kteří hodně let proplouvali. Je na to daleko víc času. Máme tady zprostředkovatelku, která se specializuje na ty problémové, má kontingent nějakých třiceti lidí a těm se věnuje intenzivně. Často jsou to hodinové rozhovory, co s nimi má a ti lidé často projdou rekvalifikací.“

Novinkou v oblasti zprostředkování práce, v období zvětšené poptávky po pracovní síle by mělo být i tak zvané **intenzivní zprostředkování**¹⁵. Což v praxi znamená, že se na setkání s jednotlivými klienty zároveň dostaví vedoucí zprostředkování, vedoucí nepojistných sociálních dávek, zprostředkovatelka a sociální pracovnice. Klienti jsou tímto postupem údajně polichoceni a jsou spokojeni, že se jim někdo věnuje. Úřad na své adrese mimo to pořádá i pravidelné náборы zaměstnanců a **výběrová řízení**, kterých se účastní zástupci v Brodě působících firem, pracovníci ÚP mají při těchto setkáních moderační roli. Prioritou při spolupráci se zaměstnavateli je **sběr volných míst**, jejich zveřejňování a vedení interní databáze významných zaměstnavatelů. ÚP přitom oslovují sami zaměstnavatelé. Ze strany zaměstnavatelů, je současná poptávka především po absolventech (středoškolácích a

¹⁵ Termín zástupce ÚP.

vyučených) technických oborů, jako elektrikáři a podobně. Zároveň je však v regionu minimum škol, které by takové vzdělání poskytovaly.

ÚP se (dle informací svého zástupce) podílí na projektu Podpory informačních a poradenských středisek Úřadu práce ČR¹⁶, využívá projektové pracovníky v oblasti rekvalifikace a doplnění kvalifikace¹⁷. S Hospodářskou komorou ČR spolupracuje na projektu zaměřeném na motivaci pro studium oborů s potenciálem do budoucna.

Tabulka nejvýznamnějších zaměstnavatelů města Havlíčkův Brod.

Zdroj: Úřad práce Havlíčkův Brod (srpen 2017).

Dvacet nejvýznamnějších zaměstnavatelů ve městě Havlíčkův Brod:
Nemocnice Havlíčkův Brod, příspěvková organizace
Psychiatrická nemocnice Havlíčkův Brod
P L E A S a.s.
Futaba Czech, s.r.o.
COOP družstvo HB
ENGESER, s.r.o.
ELCATEC, s.r.o.
Správa železniční dopravní cesty, státní organizace
HARTMANN - RICO a.s.
České dráhy, a.s.
Chládek a Tintěra Havlíčkův Brod, a.s.
Technické služby Havlíčkův Brod
Město Havlíčkův Brod
Tiskárny Havlíčkův Brod a.s.
Vodovody a kanalizace Havlíčkův Brod, a. s.
Krajská správa a údržba silnic Vysočiny, příspěvková organizace
Oblastní charita Havlíčkův Brod
Z O K - system s.r.o.
Sociální služby města Havlíčkova Brodu
Mateřská škola Korálky Havlíčkův Brod

Údaje z tabulky řadí zaměstnavatele dle významnosti z pohledu Úřadu práce v Havlíčkově Brodě, podle kombinace faktorů, vzhledem k politice zaměstnávání. Řazení podle jednotlivých faktorů, počtu zaměstnanců, ročního obrátu či jiných, může stanovit pořadí odlišně.

Zaměstnavatelé: Mezi největší zaměstnavatele v Havlíčkově Brodě (viz tabulka výše) patří subjekty působící v oblasti zdravotnictví, průmyslu a službách. Některé z níže uvedených organizací zaměstnávají agenturní pracovníky, jiné mají specifické nároky na odbornost svých zaměstnanců. Některé mají ve městě již velmi dlouhou tradici, jiné zde nepůsobí déle, než 15 let a jejich setrvání ve městě není jisté.

¹⁶ Více zde: https://portal.mpsv.cz/upcr/esf/projekty_v_realizaci/celorep/pips

¹⁷ https://portal.mpsv.cz/upcr/kp/vys/poradenstvi_a_rekvalifikace

Zatímco zdravotnická zařízení jako Nemocnice HB a Psychiatrická nemocnice, poptávají především kvalifikovanou pracovní sílu a nabízejí jistotu ve smyslu kontinuity a setrvání v regionu. Některé z průmyslových podniků poptávají jednak techniky, ale také pracovní síly „na zaučení“, bez nutné předešlé kvalifikace, pracovníky na dělnické pozice pro spíše manuální práce. Zdravotnická zařízení nejsou primárně zaměřena na generování ekonomického zisku a o jejich setrvání ve městě se nerozhoduje na základě jejich ziskovosti. Některé průmyslové podniky zase nejsou vázány na místní pracovní sílu – mohou využívat pracovníky odkudkoliv (agenturní zaměstnance, cizince), zároveň nemají užší vazby na region. Pokud by již nepřinášely požadovaný ekonomický přínos, jejich provozovatelé by byli nuceni změnit lokalitu a přesunout výrobu jinam. Výrobní podniky je z hlediska perspektivy do budoucna, možno posuzovat i s ohledem na jejich produkt. Jak dlouho budou vyrábět a co budou vyrábět potom. Na jak dlouho mohou zajistit práci pro své zaměstnance, či jaký svým zaměstnancům nabízejí profesní růst, možnost uplatnění do budoucna.

Významní brodští zaměstnavatelé, bližší údaje:

Nemocnice Havlíčkův Brod, příspěvková organizace: existuje v Brodě od roku 1897, v současné době disponuje 534 lůžky na 19 odděleních. Zaměstnává celkem 1107 osob, z nichž je 34% vysokoškolského vzdělání, 9% vyučených a 2% se vzděláním základním. Celková průměrná mzda je zde 31 801Kč, přičemž nejnižší sazba u dělníků a provozních pracovníků činí 17 057kč.¹⁸

Psychiatrická nemocnice Havlíčkův Brod¹⁹: V Brodě od roku 1928, celkem 720 lůžek, počet hospitalizací za rok: 2400, zaměstnanců: 668. Průměrná mzda u nejnižší sazby zdravotnických pracovníků je 17 702Kč. Provázanost s ekonomikou města je kromě poskytování pracovních míst i v rovině subdodavatelů.

PLEAS a.s.: Podnik s téměř stopadesátiletou tradicí, zaměřený na textilní výrobu. V současnosti má více než 700 zaměstnanců. Mzdy u dělnických profesí, se dle inzerce na trhu práce pohybují od 13 300, do 22 700kč. Společnost zaměstnává i agenturní pracovníky, v minulosti například z Mongolska.

Futaba Czech s.r.o.: Továrna na výrobu automobilových dílů, která byla v Brodě otevřena v roce 2005. Stav zaměstnanců v létě 2017 je zhruba 870, z toho 520 kmenových a 350 agenturních včetně cizinců z Rumunska, Slovenska a Bulharska. Průměrná mzda je 24 000, minimální mzda 15 000kč s příplatky a bonusy. Společnost od léta 2017 spolupracuje s věznicí ve Světlé nad Sázavou při zaměstnávání žen, ve výkonu trestu.

COOP družstvo HB: Společnost zajišťující maloobchodní síť převážně v malých obcích a venkovských oblastech. Jedno z hlavních distribučních center se nachází v Chotěboři u Havlíčkova Brodu. Struktura zaměstnanců a průměrná mzda zaměstnanců družstva pro v rámci vstupní analýzy nebyly zjišťovány.

ENGESER, s.r.o.: Výroba kabelů a spojovací techniky, závod v ČR od roku 2006. Zhruba 600

¹⁸ Výroční zpráva Nemocnice Havlíčkův Brod, 2016, webové stránky nemocnice.

¹⁹ Výroční zpráva Psychiatrické Nemocnice Havlíčkův Brod, 2016, webové stránky nemocnice.

zaměstnanců, 300 kmenových, 100 agenturních, 200 pracujících z domova. Kolem 40 cizinců, z nichž většina jsou Mongolové, pak také Bulhaři a Rumuni. Agenturní zaměstnanci až od roku 2014 (do té doby pouze místní). Platy se pohybují od minimální mzdy po cca 20 000 Kč.

Pro zaměstnavatele z výrobních podniků je téma relativně nízké nezaměstnanosti důležité zvláště ve spojení s nedostatkem pracovníků, jemuž jsou nuceni čelit. Zaměstnavatelé mnohdy slevují z požadavků, které by jinak byly omezujícími při výběru nových zaměstnanců (např. exekuce, více v kapitole zadluženost). Tuto situaci výstižně popisuje výrok personalisty velkého brodského podniku:

„Díky situaci na trhu jsme slevili s požadavků, které byly. Už je jedno, jestli ten člověk je vyučený, nebo není, jestli je zahradník, pekař, rybář, to je jedno. Jsme schopni ty lidi zaučit a trénovat v poměrně krátké době. Naše současné požadavky na zaměstnance jsou jenom chuť do práce, dvě oči, ruce, nohy a deset prstů. Dnes někoho sehnat je naprostá šílenost.“

Do výrobních podniků se těžko shánějí lidé zejména kvůli nízkým mzdám a relativně těžké manuální práci, nebo ne příliš atraktivní práci v tovární hale.

Situaci nepomáhají ani výše uvedená **výběrová řízení na Úřadu práce**. Účastníci těchto řízení jednak často nebývají pro zaměstnavatele atraktivní. U některých dlouhodobě nezaměstnaných jsou (dle zaměstnavatelů) překážkou špatné pracovní návyky, údajná nespolehlivost – nejistota zdali vybraný člověk po krátké době firmu neopustí. U manuální práce bývá limitem i fyzická kondice - zdravotní stav a věk. Při tzv. kontinuální výrobě je potřeba vždy obsadit včas danou pozici pracovníkem, pokud se nový pracovník bez předešlé omluvy nedostaví, nastává problém. Někteří hovoří o účastnících řízení jako o „dnu pracovního trhu“. O lidech „ze kterých je cítit alkoholický zápach“, o „sociálně slabých kteří mnohdy ani sami nechtějí pracovat (chtějí „razítko“) a nemají ani na autobus.“

Účinek výběrových řízení je dle zástupce jedné z firem nulový, nabídky jsou odmítány údajně ze zdravotních důvodů, nebo kvůli příslibu jiné práce, ve skutečnosti prý uchazeči chtějí pouze „razítko“.

Firmy při výběrových řízeních používají náborové testy. Pro zajímavost uvádíme stručný komentář k takovým testům ze strany a) zaměstnavatele, b) uchazeče:

- a) *„Na zakázané otázky při pohovoru se dá zeptat oklikou, nebo vydedukovat ze zkušenosti. Jinak dáváme otázky typu Kolik nul má miliarda?, Kdo byl pro vás děda vaší babičky? Máme testy základní mentální zručnosti.“*
- b) *„Dávají testy, dostanete tužku a děláte čáry. Pak byly nějaký kroužky a měl jste do nich píchat a poslední byl jako takovej, nedokonalej vejfuk. Dva starší pánové, ještě starší než já, když viděli, že se budou dělat takový testy, tak odešli. Předě mnou byli tři, pak jsem šel já. Ptali se taky kolik nám je roků a pak nám řekli, že jsme neudělali testy. Tenkrát nás tam bylo asi pětatřicet.“*

Z pohledu (potenciálních) **zaměstnanců** je práce ve výrobě mnohdy časově i fyzicky náročná (práce na směny) a mzdy, které se na nejnižších pozicích blíží mzdě minimální, nejsou motivační a mnohdy se jednoduše nevyplatí. Alternativou ke špatně placené práci je evidence na Úřadu práce, nebo práce na černo:

Obyvatel Brodu: „Načerno dělám proto, že už tam dělám asi tři roky, tady pro jednoho cikána a líbí se mi tam. A on to legalizovat nechce, protože z toho má prachy, nemusí platit odvody a tak. Takhle to ve městě dělá hodně lidí, i u nás třeba hodně bílej kluků. Ted' se mám jít hlásit na pracák a vím, že mě mají dát do tý Futaby.“

Agenturní pracovník: „Český lidi odcházejí, tam to je nastavený na moc práce a je to dost rasovna tam. Furt ten mozek musí být zapnutý a furt to jede, skončí jedna várka, udělá se druhá a zase.“

Pracovnice OSPOD: „Na naše rodiny procenta míry nezaměstnanosti vliv nemají. Když potřebovaly peníze, tak si tu práci našly, nebo ty peníze získali jiným způsobem. Byli průběžně vedení na tom pracáku a dávky byly dřív dostačující.“

Za dobrý přístup z hlediska Úřadu práce, by se dalo označit jedno z tvrzení jeho zástupce, že „je lepší člověka umístit, než sankčně vyřadit“. To je však možné realizovat pouze v případě setkání nabídky a poptávky. Pravidlo, že **práce se musí „vyplatit“** platí obecně. Lidé pracují z různých důvodů, obživa, zábava, sebeuspokojení. V případě, že se jedná o práci těžkou, nebo nezáživnou, musí být motivace alespoň finanční.

6.2. Agenturní zaměstnávání

V Havlíčkově Brodě, dle údajů od respondentů, působí kolem 8²⁰ společností zprostředkujících agenturní způsob zaměstnávání. Potřeba agenturního zaměstnávání vznikla ze strany výrobních firem, na základě poptávky po levné pracovní síle, které byl na místním trhu nedostatek. Pro firmy jsou agenturní zaměstnanci často poslední šancí, jak zachovat výrobu. Agenturní zaměstnance v Brodě a v okolí zaměstnávají např. PLEAS a.s., Futaba Czech s.r.o., Engeser s.r.o., Bosch Diesel Jihlava, Valeo k. s., a jiné společnosti. Agenturními zaměstnanci bývají jednak cizí státní příslušníci, z Evropské unie a třetích zemí, nebo občané ČR – tzv. pracovní migranti.

Pracovník Úřadu práce: „Často se jedná o pracovní místa, kde zaměstnavatelé chtějí cizince, protože naši lidi nemají zájem. Zadá si pracovní místo určené pro cizince a u nás proběhne „test trhu práce“, kdy na to místo zkusíme umístit naše lidi a pokud se to nepovede, tak to spadne do zásobníků volných míst, kde si na to může zažádat cizinec z třetích zemí na **zaměstnaneckou kartu**. Tam už jde firmám často primárně o to, zaměstnat cizince.“

Agenturní zaměstnávání je v Brodě většinou spojeno s ubytováním. Svým způsobem se jedná o služby „na klíč“ poskytované agenturami „svým“ (agenturním) zaměstnancům a firmám. Fenomén zároveň do jisté míry ovlivňuje okolní prostředí, město a jeho obyvatele. V textu níže krátce představíme pohledy tří zúčastněných stran s potenciálním přesahem pro město Havlíčkův Brod a jeho obyvatele.

²⁰ V minulosti byl jejich počet vyšší, např. i z důvodu praktikování zaměstnávání jednotlivců na nižší úvazky, ve více podnikatelských subjektech (agenturách) najednou, za účelem snížení povinných odvodů. Nebo pro „restarty“ z důvodu špatné pověsti, či právních problémů a potřebě změny názvu (subjektu). Novela zákona o zaměstnanosti tyto praktiky některými kroky omezuje.

Agentury.

Dle pracovníka nejmenované pracovní agentury je ideálním zaměstnancem člověk nad 38 let, (je spolehlivý a ví, co chce), Čech, nebo Slovák (dobře chápe místní kontext a odpadají tak případná nedorozumění spojená s kulturními rozdíly).

Agentury se obvykle „specializují“ na pracovníky z určitých zemí, nebo oblastí. Často se jedná o lidi z chudších regionů Evropy, kteří jsou ochotni cestovat za prací na delší časové úseky. Mnohdy se počítá i s příchodem příbuzných a známých do ČR. Agentura svým zaměstnancům zajistí ubytování a poskytne tzv. koordinátora, který řeší veškeré záležitosti spojené s docházkou do zaměstnání, nebo nenadálé problémy v ubytovně i na pracovišti. V případě zahraničních pracovníků agentury najímají tlumočníky, kteří mohou být zároveň koordinátory. Někdy se jedná o pracovníky, kteří jsou v Česku delší dobu a ovládají jazyk. Všechny tyto služby jsou účtovány cílovým výrobním podnikům. Velmi častým jevem je **fluktace a pracovní migrace**. Lidé se někdy vracejí na stejná pracovní místa.

Personalista firmy: „*Migrace pracovníků mezi firmami je naprosto běžná. Spousta lidí odejde ke konkurenci a zase se vrátí. Zejména rumunští pracovníci migrují mezi Brodem a Humpolcem, tam se někdy ani nedozvíme, proč odcházejí a co se jim nelíbilo, když si jedna agentura přiveze svoje zaměstnance, tak už na ubytovně je oslovují další agentury a přetahují je, ta situace na trhu s pracovní silou je fakt zoufalá.*“

Společnost Futaba Czech s.r.o. v rámci fakturační sazby vyplácí agenturám mezi 190 -250kč na hodinu. Pracovník dostává mezi 85 -90kč čistého na hodinu a ubytování jim zajistí agentura. Agentury jsou však odměňovány i podle jiných parametrů, odpracovaných hodin, výsledků a podobně. Některé z nich si tak mohou vydělat i mnohem více. Agenturní zaměstnávání tak je poměrně **výnosným obchodem** s rozvinutým konkurenčním prostředím. Pro představu o pohledech na agenturní zaměstnávání, uvádíme níže tři krátké úryvky z rozhovorů od různých aktérů:

Personalista jiné firmy: „*Personální agentury si vytvořil někdo, kdo chce zbohatnout. Berou 160kč za zaměstnance/hod. Platí 85, když má prohřešky, tak 75. Dovolená 270 na den.*“

Obyvatel ubytovny: „*Už to mají tak nasmlouvaný, aby ta agentura měla jistotu, že může na něčem profitovat, oni to uzavřou s agenturou, že jim budou dodávat, ale jenom oni. On si fakturuje třeba 250 na hodinu na chlapa, nám dá 90 a prostě zadarmo to nedělá, že jo. Jako já když si беру zedníky, tak jim dám 110 a fakturuju za ně třeba 150, že jo. Mám deset lidí, dvě stě hodin a mám sto litrů.*“

Obyvatel Brodu: „*Takoví trošku jakoby ždímači toho systému jsou ty agentury, ždímači těch dělníků. Jsou to takoví příživníci na systému, protože ten dělník tolik co inkasuje agentura, nedostane.*“

Zaměstnavatelé.

Společnost Futaba Czech s.r.o. v současné době spolupracuje s osmi pracovními agenturami. Praxe je taková, že firma zadá požadavek například na deset pracovníků a agentury je dodají. Dle zástupce firmy se situace oproti minulosti zhoršuje, zatímco dříve agentury přivedly lidí třeba třicet a firma si vybrala patnáct nejlepších, dnes často nedodají ani poptávaný počet. Jednotlivé agentury navíc spolupracují hned s několika firmami najednou a děje se, že primárně dodávají do firem, které nabízejí vyšší fakturační sazbu.

Existuje tak zde určitý **žebříček zaměstnavatelů**, kterým postupně „propadají“ pracovníci, kteří neuspěli u firem s vyšší sazbou. Futaba je údajně v dolní polovině tohoto žebříčku.

Pro společnost Engeser s.r.o., pracují dvě personální agentury. Jejich služeb začala firma využívat od roku 2014 po té, co začala mít problémy s náborem z řad místních obyvatel. Typy na konkrétní personální agentury zde získali od společnosti Futaba. Jedna z vizí spolupráce s agenturami byla taková, že by např. přijela rodina, ideálně ze Slovenska (viz „ideální zaměstnanec“ výše) a byla by ubytována v Brodčích. Muž by pracoval ve Futabě a žena v Engeser (méně fyzicky náročná práce).

Výhody a nevýhody agenturního zaměstnávání:

Agenturní zaměstnávání spojené s dovozem pracovníků z jiných regionů je pro firmy způsobem, jak získat zaměstnance, kteří na místním trhu práce nejsou. Prostřednictvím inzercí pracovních pozic (Testu trhu práce²¹) na ÚP, získají povolení k zaměstnávání cizinců. Pozice je třeba inzerovat v dostatečném předstihu, než uplyne lhůta jednoho měsíce pro její uvolnění (dle čísla inzerátu). Níže jsou stručně shrnuta pro a proti ze strany zaměstnavatelů.

Agenturní zaměstnávání pro firmy	
Výhody:	
-	Možnost okamžitého ukončení pracovního poměru.
-	Žádné náklady na administrování pracovního místa (personalista, mzdová účetní apod.), přenos kompetencí na agenturu.
-	Služby „na klíč“ včetně koordinátora, který dbá na docházku, překladatele apod.
Nevýhody:	
-	Fluktuace, nejistota (pracovník nemusí přijít).
-	Agenturní zaměstnanec je pro firmu dražší, než kmenový (hlavně kvůli ubytování).
-	Negativní „PR“ vůči veřejnosti, že neposkytují práci lidem z regionu.

K hlavním argumentům kritiků agenturního zaměstnávání v Brodčích, ze strany obyvatel města patří otázka, proč firmy místo angažování agenturních zaměstnanců nezvýší mzdy, aby byli atraktivní pro lokální pracovní trh. Citace níže z části vysvětlují ekonomické důvody tzv. „zastropovaných mezd“. Některé firmy také hovoří o pozitivních aspektech svého působení ve městě. Jde o skutečnost, že stále dávají práci poměrně velké části kmenových zaměstnanců, z nich někteří pocházejí z Brodu a někteří ze Slovenska.

Přínosy agenturního zaměstnávání (pozitivní externality):

²¹ Pravidla pro zaměstnávání cizinců: <https://portal.mpsv.cz/upcr/letaky/letak-zahranicni-zamestnanost.pdf>

„Všichni si myslí, že Futaba tomu městu nic nepřináší, ale kdyby tady ta firma nebyla, tak by všechny tyhle služby, co jsou, ve městě taky nebyly. Restaurace, ubytování, obchody a podobně. Roste zde cena ubytování, cenově dostupného ubytování ubývá.“

Zastropované mzdy:

„Ze strany úředníků slyšíme – zvyšte mzdy, ale to z hlediska prosperity a hospodárnosti firmy nelze, zvýšit mzdy třeba o třicet procent. Pokud to firma udělá a přijde krize, tak to ta firma nepřežije.“

„Firma má několik hlavních zákazníků, většinou jde o projekty na pět let, na které je udělaná kalkulace a když dojde ke změně situace na trhu práce, tak firma nemůže reagovat zvýšením mezd, kalkulace je hotová.“

Motivace firem:

Výrobní podniky potřebují zajistit plynulou výrobu, standardní kvalitu produktu i pravidla bezpečnosti práce při co možná nejnižších nákladech. Jedná se o typický příklad nabídky a poptávky na trhu. Roli zde hrají cena, kvalita a poměr mezi nimi.

„Futaba neposkytuje extra vysoké výdělky a to je základní problém, který tady je. Taky tu je kladen velký důraz na dodržování pravidel z hlediska bezpečnosti a dodržování pracovních postupů. Čeští zaměstnanci s tím občas mají problémy. Člověk taky musí vyrobit určitý počet výrobků za den. Vyrábí se systémem „Just in Time“ - minimální sklady a minimální zásoby, výroba musí frčet.“

„Německé vedení firmy se řídí formulí: Rychlé, levné, schopné kompromisů – pokud se jim to nevyplatí, jdou dále (na východ).“

„Na východě jsou mzdy nižší, ale musí se posuzovat kvalifikace zaměstnanců a jejich odborná úroveň a ta je tady vysoká. Přesunutí výroby na východ přináší problémy s kvalitou. Investor přišel s očekáváními, která mu daly české agentury, CzechInvest a spol. a z toho oni vycházejí. Pochyboval bych o správnosti údajů, které byly japonské straně poskytnuty, ta firma tu začínala před třinácti lety a údaje o minimální mzdě, které dostali, byly odpovídající pro tento region a byl to nesmysl už tenkrát. Naprostý nesmysl, ty mzdy už tu byly tenkrát mnohem větší, už tenkrát jsme měli problém s nabíráním nových zaměstnanců. Ten investor sem přišel s nějakým záměrem, má své vlastní ekonomické kalkulace a zvyšovat skokově mzdy je pro ně velice problematický.“

Otázkou zůstává, zda-li je agenturní zaměstnávání i při vysokých fakturačních sazbách a extra nákladech spojených se službami agentur, stále ekonomicky výhodnější než změna orientace na místní pracovní trh, popřípadě jaké další motivace zde mohou hrát roli. Ve hře jsou faktory kvality práce, kalkulací (výnosů) firem, možností lokálního trhu práce, ale i externalit ve formě výdělků jiných segmentů lokálního trhu (ubytování, provize personalistů atd.). Roli hraje samozřejmě i celková ekonomická situace v ČR, růst ceny práce a životní úrovně, které činí Česko pro zahraniční výrobní firmy méně zajímavým.

Agenturní pracovníci:

Mezi zaměstnanci pracovních agentur v Brodě je minimum místních obyvatel. Je to také proto, že agentury často nabízejí své služby jako „balíček“ spolu s ubytováním a místní lidé ve stejných firmách figurují spíše jako kmenoví zaměstnanci. Agenturními pracovníky jsou na havlíčkovobrodsku jednak občané z jiných regionů ČR, nebo cizí státní příslušníci ze zemí EU, ale také občané třetích zemí. V Havlíčkově Brodě zejména vzhledem k historii textilního průmyslu, existuje určitá tradice v zaměstnávání cizinců (viz výše: ubytovna Kyjovská). V současné době, dle provedených rozhovorů, pracují ve výrobních podnicích v okolí města většinou občané Slovenska, Rumunska, Bulharska a Mongolska. Pracovní pobyty ve městě bývají vesměs motivovány finančně, tedy získat za určitý časový úsek, určitý finanční obnos a vrátit se domů. Jednotlivé pobyty se svou délkou pohybují od několika měsíců, do několika let. Určité procento pracovníků z řad cizinců zůstává v ČR. V Havlíčkově Brodě (Mongolové), nebo v jiných regionech. Někteří cizinci z brodských ubytoven mají zkušenost s pobytem v Praze, Brně, Chomutově a jiných městech (Rumuni, Bulhaři).

Agenturní pracovníky bydlící na ubytovnách lze dělit do několika skupin z hlediska oblastí původu, ale také individuální motivace - jednotlivých osudů. Při posuzování z hlediska měřítek sociálního vyloučení se mnohdy v souvislosti s vyšší příjmů, kvalitou bydlení, přístupem k občanské vybavenosti, či společenským sítím, o **sociální vyloučení** skutečně jedná. Mnozí z pracovních migrantů (především cizinců) však svou situaci chápou pouze jako provizorní stav za účelem vydělání peněz. Relativně nízké mzdy na poměry v ČR, mohou v chudších regionech znamenat slušný příjem.

Pracovník z Bulharska (25), ubytovna Čechovka.

Zahraniční pracovníci se o pracovních nabídkách často dozvídají prostřednictvím svých známých:

„Zavolal mi kamarád, který pracoval 7 let v Brně. Je to známý už z Bulharska a ptal se, jestli nesháním práci. V Bulharsku je to moc špatný, práce moc a málo peněz. Pracuješ deset hodin a nic. Všechny papíry a všechno co potřebuješ, zařídila agentura. Bez agentury je sehnat práci problém. První rok je problém jazyk, když nerozumíš jazyk tak to je špatný. Můžeš pro někoho pracovat a pak ti třeba nikdo nezaplatí.“

Zatímco se některým obyvatelům Brodu zdají dělnické pozice ve Futabě náročné a málo placené, na agenturním trhu mají svou cílovou skupinu:

„Futaba je super práce, střídá se denní a noční. Můžeš si hodiny napsat, jak chceš. Práce je super. Byl jsem v Chomutově a v Brně, tam to bylo lepší než tady. V Brně jsme dělali dva roky v pekárně v Globusu, taky pod agenturou a náš šéf tam ale skončil. A pak nás ale dostal sem. V Chomutově jsme bydleli v bytě. Tady ti někdy řeknou, nemáme volný byt, nebo není místo.“

Ubytovna Čechovka je v Brodě z hlediska kvality bydlení vnímána jako jedna z nejhorších:

„Tady (na ubytovně) nejsou děti, jenom třeba na návštěvu, dva, tři dny. Ted' je tady 15 lidí. Máme dva záchody kuchyň, všechno co potřebujeme. Nakupujeme v Bille. Do města moc nechodíme, nemáme čas, akorát koupit chleba, pak se najíst a spát a ráno do práce. Radši bych zůstal v Česku, ale v Bulharsku mám děti. Mám dvě, holku sedm a kluka tři roky. Manželka je tady se mnou a děti vychovává doma babička. Domu jezdím autobusem jednou

za tři měsíce i s manželkou, jsme z Varny. Ve Varně je práce, ale nejsou peníze, tady pracuješ za stovku na hodinu.“

Pracovník z Rumunska (39), ubytovna Jihlavská.

Shánění agenturní práce:

„Agenturní práce se shání tak, že si to říkají mezi sebou. Jeden Rumun je tady a druhý na druhé straně ČR a oni si mezi sebou volají a řeknou si to. Kde to je lepší. V Rumunsku jsem pracoval na podobné pozici, jako dělník při výrobě eskalátorů. Nedělám tady horší práci než doma, ale v porovnání s Rumunskem si víc vydělám. V Rumunsku jsou špatné platy. V žádné jiné zemi jsem zatím nepracoval, je to poprvé, co jsem pryč z Rumunska.“

Žena z Bulharska (21) ubytovna Jihlavská.

Pracovní migrace jako rodinná, ekonomická strategie:

„Když se lidem líbí, tak zůstanou, když si najdou lepší práci, víc peněz, tak odejdou. Já jsem doma s děckem a manžel chodí do práce. Manžel je z Bulharska.

V budoucnu se budeme vracet do Bulharska. Nežijeme tam v bytech, ale máme svoje domy, které musíme předělávat. Když všechno opravíme, tak jedeme zpátky do Bulharska. Některý lidi mají problémy s dluhy v bankách, každý má něco. Syn je rok starý a narodil se tady. Já jsem v Česku dva roky a manžel tak tři, čtyři. Manželovi je dvacet sedm.

Je u i bratr, který má děti. Je tu maminka, která bratrovi hlídá děti. Do Bulharska jezdíme každý rok jednou, dvakrát, třikrát.“

Sociální vyloučení agenturních pracovníků probíhá na několika různých rovinách. V příkladech níže budou uvedeny úryvky z výpovědí, které jednotlivé z nich popisují, komentují, nebo přímo nabízí vysvětlení a řešení.

1) Z hlediska zhoršeného přístupu ke kvalitnímu bydlení, vertikálního propojení se společnostmi a přístupu k občanské obslužnosti. Může se však jednat o dočasná, dobrovolně podstoupená omezení.

Muž (54), občan ČR, agenturní pracovník z ubytovny: *„Rumuni jsou spokojení, on bere deset tisíc, on si koupí 350 dolarů a v Rumunsku to je jak sto tisíc tady. Tam je pomalu hladomor, to je středověk, Rumunsko. Takže proto berou ty cizince a ti jsou spokojení. Pro něj je tři sta dolarů jako pro nás padesát tisíc.“*

„Oni jsou pohodáři ti kluci, ví, že jsou v cizině, tak si nikdo nic nedovolí. Jsou rádi za tu práci, v Rumunsku mají prd.“

2) Z důvodu negativního vnímání ze strany obyvatel města především u zahraničních pracovníků (viz pocitová kriminalita v kapitole níže).

Zástupce pracovní agentury: *„Lidi nadávají, protože nejsou zvyklí, nadávají i na Romy a Romové jsou dobří zaměstnanci, není s nimi problém. Ve Francii a v Německu jsou na cizince zvyklí, v Česku a na Slovensku bohužel ne.“*

3) Z důvodu sociálních patologií, nebo komplexu důvodů, mnohdy vyžadujících zásah odborníků (viz kapitola o sociálních službách níže).

Pracovník ubytovny: „*Ti asociálové, který tu taky jsou. Jsou v tý práci jenom proto, že nemají kde hlavu složit, ti tak zvaní bezdřáci, ale oni jsou spokojení. To jsou lidi, kteří nemají bydlení, dělají tu dva tři roky a bydlí, bydlení mají zadarmo a má na chlast i na cigára, jídlo má tam. Takže on je spokojený, bydlí. Udělí mu práci, mám kde hlavu složit a co ti lidi potřebují víc? To jsou většinou ti Češi a je to na nich vidět, že jsou bezzubí a tak, ale oni makají, jsou zvyklí*“.

„*Obtížnější to je kolikrát u Čechů a Slováků, protože, když Vám sem přijde Čech a už je ve dveřích nalítej jak zvíře a huláká - jak to, že nemáte televizi. Nakonec tu vydržel tři dny, protože ho vyhodili z práce*“.

Agenturní zaměstnávání je fenomén spojený nabídkou a poptávkou po pracovní síle. Výrobní podniky s nižší přidanou hodnotou sloužící jako subdodavatelé podniků vytvářejících finální produkt, nemohou nabídnout vyšší finanční ohodnocení a v podstatě ani jistotu, svého setrvání v regionu. V Havlíčkově Brodě je ve výrobních firmách stále zaměstnána část místních, kmenových zaměstnanců. Otázkou zůstává, nejen jakou další skupinu agenturních zaměstnanců se personalistům podaří získat, ale i jak dlouho budou tyto firmy v regionu ještě působit a jak budou moci současní místní pracovníci využít zde získanou kvalifikaci do budoucna.

Níže uvádíme ještě tři komentáře (úryvky z rozhovorů) k agenturnímu zaměstnávání v automotive průmyslu a společnosti Futaba s.r.o. v Havlíčkově Brodě, které vysvětlují, jak je i pro firmy těžké sehnat pracovní sílu.

„*Dnes díky situaci na trhu mnohdy firmám nic jiného, než zaměstnávání cizinců nezbyvá. Dřív to řešilo zaměstnávání Slováků, které bylo administrativně jednoduché, ale mzdy na Slovensku rostou. V automotive průmyslu, jsou mnohdy vyšší než u nás a Slováci sem nic netáhne. Další co jsou nejbližší k dispozici, jsou Ukrajinci*“.

„*Ale stále chceme, aby sem šlo co nejméně agenturních. Futaba potřebovala spousty lidí a nabrala si agenturní pracovníky, měli asi 8 agentur, které jim to sháněly a přivezly lidi z Rumunska a z Bulharska*“.

„*Futaba je tu proto, že Brod inzeroval kdysi, že má nějaké pozemky na průmyslovou zónu a Japonci typovali nějaký jiný oblasti a nakonec to bylo asi japonský rozhodnutí a do toho člověk nevidí. Začínalo to tak, že je maximální limit 500 lidí a teď jich mají 900 a to je tím, že automobilový průmysl roste*“.

Zaměstnanost a sociální služby: K ucelenému pohledu na téma zaměstnanost, je třeba zmínit organizace, se touto problematikou také zabývají. V Brodě provozují chráněné dílny Fokus Vysočina a Pestalozziho centrum, poradentství při psaní životopisů a shánění zaměstnání se částečně věnuje i centrum primární prevence, Spektrum. Činnost těchto organizací je uvedena v kapitole sociální služby, přesah do zaměstnanosti však zmiňujeme i zde. V oblasti zaměstnanosti působí v Brodě také sociální podnik Semitam, který zaměstnává osoby ze znevýhodněných skupin obyvatelstva a jehož aktivity jsou popsány také níže, v kapitole Sociální služby.

6.3. Doporučení

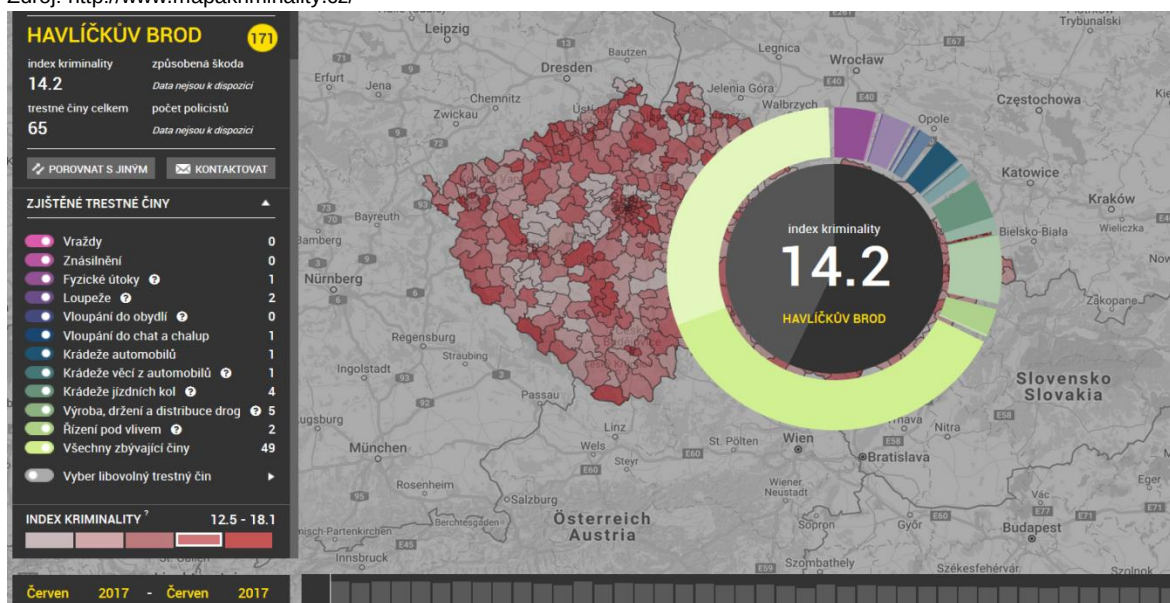
- Podpora sociálních firem.
- Podpora zkrácených úvazků.
- Tvorba tréninkových pracovních míst, pro různé kvalifikace.
- Dlouhodobě nezaměstnaní jako potenciální klienti dostupného zaměstnávání, místo „dna pracovního trhu“.
- Společensky odpovědné zadávání veřejných zakázek (sociální podniky).
- Podpora rozšiřování počtu úvazků v rámci Veřejně prospěšných prací.

7. Bezpečnost

Havlíčkův Brod patří z hlediska nápadu trestné činnosti (TČ) v České republice k oblastem s podprůměrnými hodnotami. Index kriminality²² (viz grafika níže) vyjadřuje hodnotu 14,2. Republikový průměr byl v červnu 2017, 16,6. Podobnou pozici města lze sledovat i dlouhodobě, od ledna 2013 do června 2017 byl index v celé ČR 99,4 v Havlíčkově Brodě pak 73,1. Celkový trend nápadu TČ má navíc klesající tendenci a to celorepublikově. Obecný pokles počtu trestných činů v posledních letech bývá, mimo jiné přisuzován růstu životní úrovně obyvatel, či lepší práci Policie ČR.

Index kriminality (počet TČ na daném území) v Havlíčkově Brodě: 14,2. Průměr v ČR: 16,6.

Zdroj: <http://www.mapakriminality.cz/>

²² Počet trestných činů spáchaných na daném území, za určitý časový úsek. Zde uvedená data pochází z června 2017.

7.1. Bezpečnostní složky, prevence kriminality

Nejčastějšími trestnými činy v Brodě za poslední rok, byla dle údajů zástupce PČR fyzická napadení mezi lidmi, kteří se často znají a také krádeže jízdních kol. V roce 2017 došlo k měsíci červnu celkem k 3 loupežím. Nedovolená výroba a držení omamných látek v Brodě nepřevyšuje průměr v ČR. Nejčastějšími dopravními přestupky byla jízda pod vlivem alkoholu a drog. Nápad TČ neustále klesá (viz výše), zatímco v minulosti bývalo měsíčně 80 – 100 TČ, dnes je hodnota kolem 60. Bezpečnostní složky působící v Brodě: **Městská policie HB²³** a **Obvodní oddělení Policie ČR Havlíčkův Brod**. Dle výše uvedeného lze ve zkratce konstatovat, že se nepodařilo identifikovat žádné významnější hrozby, či rizika a bezpečnostní situace ve městě je dobrá.

Město se v součinnosti s bezpečnostními složkami podílí na aktivitách souvisejících s **prevencí kriminality**. Jedná se zejména o **kamerový systém**, který je v provozu od roku 2001, v současnosti čítá celkem 16 až 18 kamer a je využíván jak MP, tak i PČR. Dále o **pozice preventistek** městské policie, strážnic, které realizují bezpečnostní přednášky pro žáky místních škol, seniory a občany města. Městská policie dále pořádá kroužek mladých strážníků, a letní tábory městské policie.

Asistenti prevence kriminality: Od ledna 2017, byla ve spolupráci městské policie a Úřadu práce vytvořena instituce **asistentů prevence kriminality** (APK). Pozice byly vytvořeny na principu veřejně prospěšných prací v režimu dotovaných míst, placených zčásti městem a zčásti z Úřadu práce. Celkem se jedná o 4 pracovní místa. APK jsou řízeni městskou policií a jejich současné nasazení je směřováno na místa volnočasových aktivit, kde se pohybují matky s kočárky a v odpoledních hodinách k ubytovnám s agenturními cizinci. APK jsou rovněž posíláni na místa, kde se pochybuje mládež, do parku mezi školami, protože zde v minulosti docházelo k napadání²⁴. Činnost asistentů je veřejnosti známa. Přes kritiku některých občanů na „zbytečnou šikanu majitelů psů“ (kvůli exkrementům), způsob jejich nasazení má koncepci i z hlediska omezených kompetencí pro případný zásah.

7.2. Sociálně patologické jevy, nebezpečná místa, sociální klima v obci

Drogy.

Z provedeného šetření, rozhovorů se zástupci bezpečnostních složek a dalších organizací nevyplyvá, že by ve městě existovalo zvýšené riziko²⁵ spojené s distribucí, nebo užíváním návykových látek. Absence otevřené scény, relativní vzdálenost od větších distribučních center (absence dopravní tepny) a dobré podchycení cílové skupiny sociální službou, posouvá problematiku drog do oblasti latentní kriminality. Dle údajů kontaktního a poradenského centra Spektrum, je v Brodě užíván především pervitin v kombinaci s alkoholem toluenem, extází a léky. Opiáty užívány nejsou. Drog je tady poměrně nedostatek a klienti pro ně jezdí jinam. Přítomnost *varny* (výrobní pervitinu) byla popsána pouze jednou, a to v minulosti.

²³ Odkaz na čtvrtletní zprávu MP, HB (3/2017): 1url.cz/CtlRz

²⁴ Viz medializovaný případ zde: 1url.cz/StlRK

²⁵ V porovnání s celostátním průměrem a při posouzení patologických znaků (otevřená scéna, drogy mezi mládeží, na školách atp.).

Níže uvádíme popis typického klienta K-centra v Brodě²⁶:

„Průměrný věk 29 let, 25 -35 let. Častěji muži, zhruba dvě třetiny. Jinak jsou tam matky s dětmi, i Romové. Oproti Žďáru jsou to mladší lidi, tam máme lidi od 40, do 50, 60, který valí deset, patnáct let. Tady jsou často lidi, kteří berou dva, tři roky a časem s tím sami přestanou. Přitom se dokážou normálně žít, fungují, pracují. Kolikrát se potkáme na ulici, pozdravíme, a ten člověk ani za námi nejde, že by něco potřeboval.“

Latentní kriminalita.

Jedná se o skrytou kriminalitu, která z různých důvodů nevyjde najevo a nestane se tak předmětem trestního stíhání. Často jde o lichvu, prostituci, či již zmíněnou drogovou problematiku. V oblasti drog bylo v rozhovorech z Brodu zmíněno také jejich užívání mezi agenturními zaměstnanci, což je z výzkumného hlediska (i v rámci formátu vstupní analýzy) poměrně obtížné postihnout. Dle zjištěných dat se nedomníváme, že by šlo o významné téma. Možná by však stálo za úvahu, doporučit/umožnit vstup do tohoto typu terénu specialistům z řad neziskových organizací. Dle informací z některých výrobních firem, v zájmu bezpečnosti práce, testování pracovníků na drogy probíhá.

Postižení témat jako lichva a prostituce je v rámci této analýzy rovněž problematické. V provedených rozhovorech však ani jedno z témat významně nevyplynulo, přestože půjčování peněz i prostituce, například na některých ubytovnách, existuje.

Agenturní zaměstnanci, cizinci.

Obyvatelé ubytoven, zejména agenturní cizinci, z hlediska bezpečnosti ve městě, hrají roli subjektivně vnímaného potenciálního nebezpečí. Dne 12. prosince 2016, byla městu Havlíčkův Brod adresována **Petice proti ubytovnám**²⁷, ve které se mimo jiné žádá „zastavení sestěhování sociálně slabých občanů“ a „zastavení rozšiřování ubytoven pro zahraniční pracovníky na území města“. Petice dokládá negativní postoj některých obyvatel města k agenturním cizincům, na základě „snížování ceny realit v daných lokalitách a vytváření atmosféry strachu“.

Negativní postoje vůči agenturním cizincům (zejména Rumunům a Bulharům, viz kapitola Zaměstnanost výše) ze strany některých, obyvatel lze dokreslit také citacemi z rozhovorů:

Obyvatelka Brodu (58): „Ke Kauflandu se to všechno stahuje. Já bych, kdyby bylo po mém, ten stát vyčistila od těch cizinců celkově, protože ta kriminalita tu je a pohlavní nemoci a kožní nemoci přišli s východem. Ta kriminalita přišla hodně, že přišli ti cizinci. Jsme tím provrtaní jak ementál a nedá se to uhlídat.“

Obyvatel Brodu: „Někteří ti kluci tam běhají na tom parkovišti. Většina lidí se jich tady dost bojí, ale je fakt, že bordel trochu dělají a že se jich bojí děti, to mně trochu vadí. Ti kluci jsou takoví tmaví a hluční.“

Ve výpovědích se objevují i reakce, které situaci zčásti vysvětlují:

²⁶ Celkovou skupinu všech uživatelů drog, tedy i těch, kteří nikdy nekontaktovali K-centrum, popsat nelze.

²⁷ Petice: http://m.muhib.cz/assets/File.ashx?id_org=3782&id_dokumenty=850257 Na základě petice byla uzavřena jedna z Brodských ubytoven.

Pracovník v sociálních službách: „To že tam přišlo třeba 200 Rumunů a byli to samotní chlapi bez rodin a chodili v kapucích a ve skupinách 15 -20 mladých lidí, tak to nevyvolává pocit bezpečí. Někdy se stalo, že skočili do předzahrádky, utrhli si jablko a tak vzniklo, to že kradou a co se může stát příště.“

„Město patří do kraje Vysočina, který je jeden z nejbezpečnějších krajů, nápad trestné činnosti tu je velice nízký a je tu relativně bezpečno a není se tu čeho bát. Je to město starousedlíků, kteří nemají rádi žádné změny a všechno tu je víc vidět, než v jiných městech. Všechno nové tyto lidi nějakým způsobem děsí. Příchod Rumunů a předtím Mongolů zvedá vlnu nevole, co sem zas přichází a co nám to přinese špatného. Spíš to byla taková davová psychóza.“

Pracovník ubytovny: „Před půl rokem tu bylo pobodání před Zetorem a něco bylo v Humpolci. Jsou tu fámy, že tady přepadají, ale z toho co tady vidím, není žádný problém. Jezdí nám sem policie a něco si dohledává, ale to bývá minulost těch lidí, která dohoní. Občas se objeví někdo, kdo je v hledání, nebo cizinecká policie a tak.“

Příslušník bezpečnostních složek 1: „Facebooková bublina. Někdo na facebook napsal, že se támhle stalo tohle a už to jelo po síti. Pak jsme měli sezení se zástupci petičního výboru a já se jich ptal, na základě čeho mají ty informace, do jaké míry je mají ověřené. Já je vyváděl z omylu, že to je lež. Těžko se s nimi komunikovalo. Ale nemůžeme říct, že by problémy nebyly, agenturní dělníky máme. Je jich ve městě 200 - 300 a lokální problémy tu byly. Když prošla žena kolem hladových dělníků, kteří už půl roku neviděli ženskou, tak se necítila dobře, což chápu. Ale že by tady nějakým extrémním způsobem páchali kriminalitu, tak to ne.“

Příslušník bezpečnostních složek 2: „U těch ubytoven to byl strach veřejnosti, že jim ti cizinci začnou plnit zahrádky, ale zatím žádné takové poznatky nemáme. Ani město s tím nic nemá, to jsou všechno soukromé ubytovny. Možná tam je, když jdou, na té ulici hlučněji, ale to je tak asi všechno.“

Podle policejních statistik se cizinci na trestné činnosti v Brodě nepodílejí více, než ostatní obyvatelé a jedná se proto spíše o tzv. **pocitovou kriminalitu**²⁸. Agenturní cizinci jsou ve městě ostatními obyvateli obvykle vizuálně snadno rozpoznatelní. Často se pohybují ve skupinách, setkávají se na určitých místech (u obchodního domu, mladí muži v barech). Brodští starousedlíci, mnohdy i starší lidé, mívají z cizinců obavy.

Bulhar (25) Čechovka: „Lidi ve městě? Některý na nás koukaj divně, ale to je stejný v Bulharsku, když vidí někoho z Rumunska, tak koukají. Tady jenom pracujeme, v Bulharsku máme děti a tady to je jenom pro peníze. V Bulharsku je všechno špatně.“

Při rozhovorech ve městě byly obyvatelům pokládány otázky na bezpečnost, hrozby, možná rizika, či nebezpečná. Zjištěná data byla srovnávána s informacemi od bezpečnostních složek. K úplnému výčtu tzv. subjektivně vnímaného nebezpečí, patří klienti psychiatrické nemocnice – zejména tzv. „sexuální devianti“. Mezi místa vnímaná jako nebezpečná patří, park od Rubešova náměstí směrem nahoru, okolí zimního stadionu (areál Kotlina), okolí Kauflandu, okolí ubytoven (v minulosti zejména Čechova ulice), někdy i okolí Reynkovy ulice.

²⁸ Přes skutečnost, že v době finalizace tohoto textu proběhla médii zpráva o vyšetřování násilného trestného činu, jehož pachatelem údajně mohl být někdo z agenturních cizinců. Některé z reakcí obyvatel na tento, dosud nevyřešený případ, je možno sledovat na facebookové stránce „HBhistory“.

7.3. Doporučení

- Komunikace města s občany ohledně zvýšení subjektivního pocitu bezpečí.
- PR strategie, komunikační plán.
- Koordinátor pro cizince (agenturní pracovníci).
- Subjektivně vnímaná rizika, ze strany duševně nemocných – prezentace neziskovek. Podpora podobných akcí, jako „Den duševního zdraví“.
- Podpora komunitních aktivit.

8. Sociální služby

Oblast sociálních služeb ve městě zastupují jednak příslušné odbory Městského úřadu, ale i neziskové organizace působící jak v Brodě, tak v rámci kraje Vysočina. Některé organizace fungují napříč celou republikou, s místně provozovanými pobočkami, nebo aktivitami. V první části kapitoly je představen výčet organizací, se základními informacemi o jejich struktuře a činnosti. Seznam institucí není taxativního charakteru. Je sestaven s ohledem na témata spolupráce města s Agenturou pro sociální začleňování a jejich významnosti v souvislosti s přípravou Strategického plánu sociálního začleňování.

Druhá část textu představí některé prioritní oblasti v sociálních službách ve městě, pohledem klíčových aktérů, pracovníků, klientů, či místních obyvatel. Také místa (témata) s nedostatečným pokrytím, nebo i potřeby, náměty na zlepšení stávajících, či vybudování nových služeb.

8.1. Organizace působící v Havlíčkově Brodě²⁹

Oblastní charita Havlíčkův Brod

- Nestátní nezisková organizace vycházející z křesťanských základů, založená v roce 1991. Působí převážně na území vikariátů Havlíčkův Brod a Humpolec. Provozuje činnost v oblasti poskytování sociální a zdravotní služby.
- V Havlíčkově Brodě **provozuje následující aktivity**: Centrum osobní asistence pro seniory a osoby se zdravotním postižením, Charitní domov pro matky s dětmi, Charitní ošetrovatelskou službu, Dobrovolnické centrum, Domácí hospicovou péči, Mateřské centrum, Nízkoprahový klub, Občanskou poradnu, Sociálně aktivizační službu, Středisko rané péče.
- Mezi cílové skupiny patří dlouhodobě nemocní, rodiny s dětmi, osoby s mentálním, či tělesným postižením, senioři, osoby v nepříznivé životní situaci (bez přístřeší), ne/úplné rodiny s dětmi. Zástupce OCH označuje (léto 2017) jako momentálně nejvíce využívané

²⁹ Informace o poskytovaných službách v tabulce: číselná i statistická data pocházejí z rozhovorů, webových stránek a oficiálních dokumentů jednotlivých organizací (výroční zprávy atd.).

služby dluhové poradny, péči o seniory a lidi pod hranicí chudoby. Dle údajů z výroční zprávy z roku 2016, měla organizace celkem 137 zaměstnanců. Organizace je financována na základě vyrovnávací platby, z části spolufinancována městem.

Fokus Vysočina

- Organizace poskytující sociální pomoc formou mimonemocniční rehabilitace duševně nemocných, která vznikla v roce 1992. V Havlíčkově Brodě působí od roku 1995, původně v areálu psychiatrické nemocnice, dnes v centru města. Cílovou skupinou jsou osoby s duševním onemocněním, kterým je minimálně 18 let a bydlí v okrese Havlíčkův Brod. Ke konkrétním aktivitám Fokusu v Brodě patří komunitní tým (terénní služba), poskytování chráněného bydlení, chráněné dílny, tým podpory v zaměstnávání a dobrovolnické centrum.
- Sociální služby Fokusu jsou v současnosti financovány přes individuální projekt kraje³⁰. Spolupracující zdravotníci z psychiatrické nemocnice (terénní sestry a na částečný úvazek psychiatr), svou činnost vykazují na zdravotní pojišťovnu. Vedení organizace čeká na spuštění projektu Center duševního zdraví, financovaného z Operačního Programu Zaměstnanost v rámci Reformy péče o duševní zdraví MZ ČR. Počet uzavřených smluv s klienty v Brodě, činil v roce 2016, 177 (Výroční zpráva 2016).

ÚSVIT zařízení SPMP Havlíčkův Brod

- Nestátní nezisková organizace poskytující služby osobám s mentálním postižením a kombinovanými vadami od roku 1996. ÚSVIT provozuje chráněné bydlení osobám s mentálním postižením a kombinovanými vadami, jejichž situace vyžaduje pomoc jiné osoby. Cílovou skupinou jsou dospělí s mentálním postižením a kombinovanými vadami. Službu chráněného bydlení zajišťují 4 pracovníci v sociálních službách. Služba je poskytována 2 klientům v bytě 1+1, který je součástí zařízení.
- ÚSVIT provozuje také denní stacionář - ambulantní služby osobám s mentálním postižením a kombinovanými vadami, jejichž situace vyžaduje pravidelnou pomoc jiné osoby. Kapacita denního stacionáře je 20 klientů. Službu denního stacionáře zajišťuje 9 pracovníků. Cílovou skupinou jsou starší děti, dorost, mladí dospělí a dospělí s mentálním postižením a kombinovanými vadami. Organizace poskytuje služby v oblasti přípravy pro život, řemeslné dílny, biblioterapeutické lekce, individuální rehabilitace a jiné aktivity podporující rozvoj osob z cílové skupiny.

Centrum J. J. Pestalozziho

- Organizace byla založena v roce 1992 pod názvem „Návrat“. V roce 1994 rozhodla správní rada o změně názvu nadace. Nová organizace s názvem Nadace J. J. Pestalozziho, nadace na záchranu ohrožených dětí, byla zaregistrována v roce 1994. Od roku 1999 je organizace registrovaná pro název Centrum J. J. Pestalozziho, o.p.s. V Havlíčkově Brodě organizace provozuje Dům na půl cesty. Jehož posláním je poskytovat odborným způsobem podporu mladým lidem bez rodinného zázemí, aby dokázali lépe uspět v samostatném životě.
- Cílovou skupinou jsou mladí lidé 18 – 26 let, z dětských domovů, výchovných ústavů, vězení, nebo z rodin přes sociálního kurátora od městského úřadu. Služba může být poskytnuta i rodiči s dětmi. Služba poskytuje poradenství a tréninkovou dílnu pro osvojení pracovních

³⁰ Projekt: „Rozvoj sociálních služeb v Pardubickém kraji.“ Financován z Operačního programu Zaměstnanost Evropského sociálního fondu.

návyků. Kapacita ubytovací služby je 8 klientů (organizace disponuje dvěma byty). V roce 2016 poskytl Dům na půli cesty v Brodě službu 24 klientům. Z toho 6 mužům, 11 ženám a 7 dětem.

Kolpingovo dílo ČR, Terénní program Spektrum

- Terénní program Spektrum je kontaktním a poradenským centrem v **oblasti drogové problematiky**. V Havlíčkově Brodě působí ambulantně od srpna roku 2012, vždy jedenkrát týdně v pondělí od 16:00 do 20:00 hodin.
- Poskytované služby spočívají v informování a poradenství (zdravotní, sociální, právní, rodinná, atd.), krizové intervenci, základním zdravotním ošetření, výměně použitého injekčního náčiní a distribuci zdravotnického materiálu, asistenci, odkazování a zprostředkování další odborné pomoci, nabídce dalších služeb Kontaktního centra (potravinový a hygienický servis, praní prádla), poradenství pro rodiče a blízké uživatelů.
- V roce 2016 bylo navázáno celkem 557 kontaktů s klienty, proběhlo 268 výměn, v jejich rámci bylo vydáno 9 312 injekčních setů. Služba eviduje meziroční nárůst úspěšnosti při kontaktování nových klientů.

SEMITAM, sociální firma

- Je sociální podnik, který funguje od roku 2011. Zaměstnává a začleňuje osoby ze znevýhodněných skupin obyvatelstva. Převážnou většinu zaměstnanců tvoří osoby se zdravotním, většinou duševním, handicapem, ale cílovou skupinou jsou obecně lidé se zdravotními či duševními potížemi, se záznamem v trestním rejstříku, přemáhající závislosti, maminky na mateřské dovolené, osoby po výkonu trestu odnětí svobody či dlouhodobě nezaměstnaní. SEMITAM nabízí služby v oblasti úklidových prací a výrobě papírenského a dárkového zboží.
- Firma je financována z vlastních tržeb a spolupráce s Úřadem práce dle §78, víc než 50% zaměstnanců je zdravotně postižených. V současnosti (léto 2017) zaměstnává 13 lidí + pět na DPČ.

Centrum pro zdravotně postižené kraje Vysočina

- Pod stávajícím názvem bylo centrum registrováno v roce 2013 (vznik v roce 2002). Posláním Centra pro zdravotně postižené kraje Vysočina je prostřednictvím sociálního poradenství zvyšovat informovanost osob se zdravotním postižením, podporovat jejich nezávislost a samostatnost a napomáhat jim ke zvýšení či udržení kvality života. Konkrétně se jedná o základní a odborné sociální poradenství a fakultativní činnosti v podobě půjčovny kompenzačních pomůcek. **Cílovou skupinou** jsou osoby se zdravotním postižením, rodiny s dětmi se zdravotním postižením, senioři.

Sociální služby města Havlíčkova Brodu

- Příspěvková organizace Sociální služby města Havlíčkova Brodu vznikla v roce 2002,
- jejím zřizovatelem je město Havlíčkův Brod. Posláním organizace je poskytovat pobytové, ambulantní a terénní sociální služby a cílem zajistit kvalitu, důstojnost, efektivnost a bezpečnost těchto služeb. Průměrný přepočtený počet zaměstnanců hlavní činnosti, činil v roce 2016, 111,9. Klientů pro hlavní činnost, 621. Průměrná mzda činila 21 246. Rozpočtová položka města za „PO Sociální služby města Havlíčkův Brod“, činila za rok 2016, 7 320

000,00.

- Organizace poskytuje následující služby:
- Domov se zvláštním režimem, jehož cílem je péče seniory nad 65 let s duševním onemocněním a trvalým bydlištěm v Havlíčkově Brodě.
- Odlehčovací pobytová služba: Časově omezená služba pro osoby nad 65 let věku a osoby s tělesným postižením nad 19 let věku především z regionu Havlíčkův Brod.
- Domov pro seniory: péče o seniory, kteří již nejsou schopni žít doma. Osoby nad 65 let, převážně s bydlištěm v Havlíčkově Brodě.
- Denní stacionář: Pomoc seniorům a osobám se zdravotním postižením, kteří nechtějí (nemohou) zůstat sami doma. Služba se poskytuje občanům Havlíčkova Brodu a k němu přidružených obcí. Kapacita služby je 20 uživatelů.
- Pečovatelská služba: Pro seniory, nebo dospělé osoby, které mají sníženou soběstačnost z důvodu věku, chronického onemocnění nebo zdravotního postižení. Cílové skupiny: dospělí ve věku 27 – 64 let, mladší senioři ve věku 65 – 80 let, starší senioři ve věku nad 80 let, rodiny s dětmi, kde se současně narodily 3 nebo více dětí, do 4 let věku těchto dětí. Pečovatelská služba je poskytována zejména občanům Havlíčkova Brodu a v okolních obcích. Kapacita služby je 340 klientů měsíčně.

Některé z uvedených organizací jsou z části financovány z rozpočtu města Havlíčkův Brod. **Dle městského rozpočtu za rok 2016**³¹, zveřejněného na webových stránkách, byla celková částka věnovaná na **Sociální věci a školství**, 9 188 000, 00, celková výdajová částka rozpočtu přitom činí 444 475 129.00 (jde tedy zhruba o 2,06% celkových výdajů). Z rozpočtové položky Sociální věci a školství byly pro jednotlivé organizace v roce 2016 přiděleny následující částky (neuvádíme zde částky pro mateřské a základní školy, viz tabulka níže):

Oblastní charita HB	980 000.00
FOKUS Vysočina	117 000.00
Potravinová banka Vysočina	265 000.00
Úsvit SPMP HB	414 000.00
J. J. Pestalozzi	50 000.00
Kolpingovo dílo ČR, K-centrum, Spektrum	79 000.00
Senior Point HB, Family Point (spolufinancování projektů s Krajem)	180 000.00

8.2. Potřeby

V Havlíčkově Brodě, jak již je patrné z výčtu výše, funguje poměrně široká síť sociálních služeb. Následující řádky by měly být z části pokusem o jejich reflexi. Níže uvedené potřeby, či návrhy na změny, jsou souhrnem informací obsažených v provedených rozhovorech s respondenty. Ve struktuře otázek byla vždy pokládána otázka na případná zlepšení, překážky v práci, či podněty, které by měly zaznít. Doporučení jsou definována anonymně a nepochází pouze od pracovníků v sociální sféře (město, NNO, zdravotnická

³¹ Zdroj: Havlíčkův Brod, rozpočet města 2016.

zařízení), ale i od jejich klientů, či šířeji, občanů Havlíčkova Brodu se zkušeností, nebo vazbou na sociální oblast. Jde o podněty, které se opakovaly několikrát (míra relevance byla potvrzena z více zdrojů). Některé návrhy jsou pro lepší ilustraci doplněny citacemi.

Cílem této kapitoly je přispět k diskusi o konkrétních opatřeních při sestavování Strategického plánu sociálního začleňování, pro oblast sociálních služeb. Připomínky se tematicky nemusí týkat pouze sociálních služeb. Sociální služby (obecně, i jednotlivé z nich) jsou navíc se svými klienty nuceny řešit více problémů najednou. Jedná se o provázané a komplexní situace (jevy), podobně jako sociální vyloučení samo o sobě.

Potřeba nových služeb, zařízení.

Ubytovací kapacity. Dle výpovědí hned několika zástupců sociálních služeb, chybí v Brodě **azylový dům** pro muže, případně pro ženy bez dětí. Azylový dům pro ženy s dětmi s kapacitou 20 lůžek, je provozován Oblastní charitou HB. V rozhovorech také zazněla potřeba rekonstrukce azylového domu pro ženy s dětmi³². Ve městě chybí **noclehárna** s možností krizových lůžek pro muže i ženy.

„Chybí něco pro bezdomovce, muže i ženy. Azylové zařízení pro rodiny. V azylovém domě nelze ubytovat muže s dětmi.“

Údajný výrok pracovníka města interpretovaný třetí osobou: *„Aby se nám tu náhodou nikdo neusazoval, tak tu přece nebudeme dělat azyláky.“*

Mezi návrhy na vytvoření více kapacit v krizových ubytovacích zařízeních bylo také jejich spojení s dalšími, navazujícími službami. **Zřízení veřejné prádelny, šatníku, popřípadě i poradenských služeb.**

Výše uvedené služby by mohl poskytovat **komunitní dům**, určený hned pro několik cílových skupin najednou:

„V Brodě chybí místo, kde by lidi mohli přijít a třeba si vyprat – prádelna. Veřejná, městská prádelna za rozumnou cenu by mohla stačit, protože by zároveň byla pro širší skupinu lidí, než jenom pro bezdomovce.“

Denní centrum: *„Chybí třeba denní centrum. Přijdu, vyperu si, sám si dám věci do pračky, vyperu si je, usuším si je. Nebo si můžu zajít na polévku, ale recipročně tam strávím tři hodiny a budu ji nalévat někomu jinému. Mohlo by to fungovat jako praxe pro holky ze zdravotky, ze sociální školy, aby si to zkusily takovou práci.“*

Není to populární, na ty lidi se nikdo nechce koukat, ale jsou tady. Lidi se vždycky bojí toho, co neznají, ale když uvidí, že to funguje a nikoho to neobtěžuje. Začátky jsou těžké.“

„Podobně by to mohlo být s tím průběžným zaměstnáváním. Potřebuješ vyprat, tak než se ti to vypere, mám tu na dvě hodiny práci.“

„To by mělo dělat město, mělo by to být městské zařízení. Nebo aby to město pomáhalo financovat, protože to by na sebe asi úplně nevydělalo, byla by třeba dotace na provoz a mzdy těch zaměstnanců. Bylo by super, kdyby se Brod stal v těchto věcech vzorem pro ostatní města, ukázal ostatním, že to jde.“

³² Jedná se o otázku k diskusi, zdali je potřeba rekonstrukce míněna jako rozšíření počtu lůžek, nebo rekonstrukce stávajícího zařízení. Sběr informací o stavu, stávající kapacity, či zjišťování počtu potenciálních klientů nebylo v rámci analýzy realizováno.

„Noclehárna, azylák a dole denní centrum. Jsou lidi, který jsou na tom tak, že ani u nás nejsou zaměstnatelní. O těch se moc neví. Jsou lidi v okolních obcích, co třeba žijou u rodičů až do jejich smrti. A to se můžeme bavit třeba o pěti stech lidech. To je odhad, ale v každý vesnici někoho takového najdete.“

Služba pro alkoholové závislosti, v Brodě působí ambulantně K – centrum pro drogové závislosti. Otázka je, zdali nechybí služba, která by se podobným způsobem zabývala závislostí na alkoholu. Nechybí-li v Brodě místo, kde by mohlo u rizikových skupin obyvatel probíhat bezplatné a anonymní vyšetření krve na hepatitidu C, nebo HIV. Mohlo by se jednat o kombinaci více služeb v jednom prostoru, jehož součástí by mohlo být i odborné poradenství k různým tématům, od psaní životopisu, po varování před dluhovými pastmi („šmejdy“), rozšíření poraden pro zadluženost. Podobné služby by mohly být provozovány v rámci komunitního domu.

„Krizové centrum by v Brodě bylo potřeba. Je to dobrá služba. Chybí tedy něco, co by se zaměřilo na zadluženost. Chybí tu káčko, jezdí sem Spektrum, které si lidi chválí.“

Komunitní dům pro širší spektrum uživatelů: *„Volný čas pro mladý. Naši uživatelé mnohdy nemají peníze, oni by rádi někam chodili, ale mnohdy i 80 korun na hodinu, třeba do mateřského centra, je pro ně hodně. Rádi by chodili do sportovních kroužků, ale nemají na to peníze.“*

„Pak jsou maminky, kterým nemá kdo hlídat děti. Matka, která si chce najít práci a nemá v HB trvalé bydliště, neumístí dítě do školky.“

Nedostupnost služeb pro lidi bez trvalého pobytu v HB: *„Naši klienti nemohou sehnat zubaře, psychiatry. Dojíždění třeba už do Jihlavy, stojí naše klienty hodně peněz. Existují typy klientů, kteří v rámci sociálních služeb migrují po ČR, a těch služeb už jim moc nezbývá, tak využívají, co můžou.“*

Zlepšení stávajících služeb.

Podněty ke zlepšení sociálních služeb pocházejí zejména od samotných pracovníků v sociální sféře. Odrážejí jejich potřeby a **nejistoty ze strany financování**, odbornosti a samotného provozu. Velkým tématem jsou relativně **nízké mzdy v sociálních službách** a s tím spojený nedostatek pracovníků. Jednotlivé služby si údajně navzájem přeplácejí pracovníky. Pro udržení/zajištění kvality poskytovaných služeb, jsou potřeba kreativní a samostatně pracující lidé, které je také díky celkové situaci na trhu práce, těžké zaplatit. Roli hraje i údajný malý zájem o sociální oblast jak z řad absolventů škol, tak nouze o studenty v institucích poskytujících vzdělání v této oblasti.

S tím souvisí **otázka odbornosti při poskytování služeb**. Odborníci zejména ve vysoce kvalifikovaných profesích jako psychiatři, psychologové, nebo právníci (např. u poradenství) jsou obtížně dostupní. Tyto profesionály je těžké zaplatit a úvazky – časové dotace, se často pohybují v jednotkách hodin týdně.

Otázka kvalifikace a specializace: S odborností souvisí i **potřeba specializace** pro škálu služeb, které jsou jednotlivými organizacemi poskytovány. Pokud je například v rámci jedné organizace poskytováno poradenství ve více oblastech, automaticky se zvyšují nároky

na odbornost jednotlivých pracovníků, nebo jejich počet. V opačném případě se snižuje kvalita poskytovaných služeb. S tím souvisí zvýšené nároky na různá profesní školení a také selektivní volba těchto školení, cílený výběr pro konkrétní potřeby dané služby (orientace v psychiatrických diagnózách, právní minimum, zdravotnická školení, znalost trhu práce, znalost práce s etnickými skupinami, atd.). Pro poskytování kvalitní služby je mnohdy nutné sledovat nové trendy, ideálně i udržovat mezinárodní spolupráci v příslušných oborech.

Propagace služeb směrem k veřejnosti (PR):

K nedostatkům zmíněným v souvislosti s provozem sociálních služeb v Brodě, zazněla i potřeba větší propagace služeb **směrem k veřejnosti** (obecné přijetí služby jako prospěšné činnosti). Také **k případným donorům** (zvýšení finančních prostředků, přispívání jako zvyšování prestiže donora). Ve směru k veřejnosti je mimo propagace služeb samotných důležité i seznamování tématy jako takovými. „Osvětové přednášky“ o fenoménech jako duševní nemoc, bezdomovectví, pracovní migrace (její důvody a průběh) apod., přestože se podobné akce v minulosti netěšili velkou návštěvností (*dle údajů z rozhovorů*).

Nabídka služeb v prostředí klienta („služba ke klientovi“ – depistáž):

Jednak z důvodů efektivního přístupu (poskytnutí účinné pomoci) a saturace dané skupiny/sociální potřeby v lokalitě, někteří lidé, často ti nejpotřebnější, službu sami aktivně nevyhledávají. Provozovatel služby pak také získá přehled o skutečném počtu potenciálních klientů pro danou oblast. Získané znalosti mohou být použity pro další plánování, rozpočty, či evaluaci.

„My se soustředíme na terén, chceme tu službu poskytovat u lidí doma, řešit ten problém tam, kde je potřeba, kde ti lidi jsou, nebo třeba při jednání na úřadech.“

„Myslím, že těch potenciálních klientů je tady mnohem víc, ale my nejsme samozřejmě v kontaktu se všema lidma. Myslím, že těch 150 klientů by tu být mohlo. Ale těch lidí je tady samozřejmě mnohem víc.“

8.3. Doporučení

Obecná:

- Podpora užší specializace služeb pro zvýšení odbornosti (sledování trendů, školení, odbornost pracovníků).
- Aktivní kontaktování klientů „služby ke klientovi“, depistáž (pokrytí terénu).
- Zlepšení „PR“, komunikace služeb směrem k veřejnosti a potenciálním donorům.
- Podpora vytváření funkční koncepce prostupného bydlení a zaměstnávání a spolupráce mezi jednotlivými organizacemi (prevence závislosti na sociálních službách).
- Zřízení komunitního a denního centra pro širší spektrum uživatelů (volnočasový klub, prádelna, šatník, více cílových skupin).
- Lepší dostupnost služeb pro mimo brodské.
- Zřízení služby pro alkoholové závislosti.

- Komunitní plánování – obec – poskytovatelé.

Strukturální:

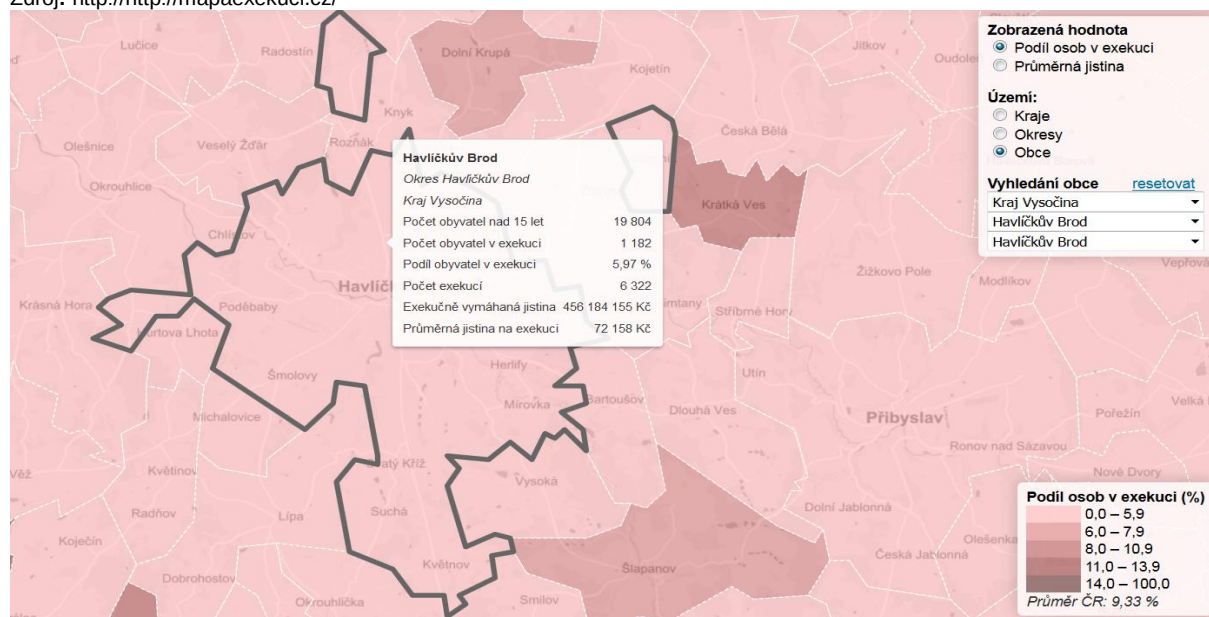
- Transparentnost hospodaření obce s finančními prostředky na poskytované sociální služby
- Využití projektů kraje – systematická podpora poskytované sociální služby, v kontextu kraje
- Evaluace v kontextu efektivity poskytované sociální služby (výkaznictví jde mimo tento resort), sběr dat ze strany obce
- Evaluace – hierarchie v organizacích, využití sociálních pracovníků na sociální práci (důvodem je nedostatek sociálních pracovníků, kteří jsou mnohdy využíváni spíše k administrativním činnostem).
- Zapojení zastupitelů a široké veřejnosti do sociálního povědomí – záchranná sociální síť.
- Budoucnost: preventivní programy pro mládež – investice do budoucnosti, pokud nebude, mladí lidé budou odcházet – populace obce zestárne. Zapojení mládeže do dění v obci.

9. Zadluženost

Dle mapy exekucí (níže), je v Havlíčkově Brodě v exekuci celkem 1 182 osob, při celkovém počtu 6 322 exekucí. Celková vymáhaná jistina činí 456 184 155 Kč, při průměru 72 158 Kč na exekuci. Dle údajů z mapy spadá v Brodě podíl osob v exekuci do kategorie 0,0 – 5,9%. Tyto hodnoty patří (podobně jako u indexu kriminality, nebo nezaměstnanosti) k nejnižším v republice, kde je celkový podíl osob v exekuci v průměru, alarmujících 9,33%.

Index zadluženosti (počet exekucí na daném území) v Brodě: 5,97% Průměr v ČR: 9,33%.

Zdroj: <http://mapaexekuci.cz/>

Dluhy obyvatel vůči městu činí v Brodě celkovou částku 17 364 923Kč. Částka se skládá z dluhů na nájemném: 5 785 134Kč, poplatcích za odvoz odpadu: 3 070 000Kč a ostatních položek v hodnotě 8 509 789Kč.

Ve městě působí **dluhová poradna** v rámci občanské poradny Oblastní charity. Služba je poskytována zdarma formou poradenského rozhovoru. Cílovou skupinou OP HB jsou osoby v krizi: poradenství je poskytováno lidem, kteří jsou v nepříznivé sociální situaci, nebo jim taková situace hrozí, neznají svá práva a povinnosti, dostupné služby nebo nejsou schopni vyjádřit své potřeby a hájit své oprávněné zájmy. Cílovou skupinou jsou lidé hledající informace, rady a pomoc při prosazování svých oprávněných zájmů a práv“ (zdroj: web. OCH, HB). Služeb dluhové poradny, pod občanskou poradnou OCH údajně využívají i jiné sociální služby v případě konzultování problematiky, kterou sami neznají. Získané informace pak předávají dále svým klientům.

Mezi osoby v exekuci a s dluhy vůči městu, patřily při šetření v Havlíčkově Brodě „sociální“ obyvatelé ubytoven a někteří agenturní pracovníci. O svých zadlužených klientech hovořili pracovníci sociálních služeb, o zaměstnancích zase výrobní firmy, a personální agentury.

Sociálně slabým obyvatelům ubytoven jsou často překážkou k získání bydlení právě dluhy (nedostupnost městského bytu), neřešená dluhová situace vyvolává i další jevy, jako práce načerno apod. Pro zaměstnavatele a pracovní agentury znamenají lidé s exekucemi náročnější administrativu, zejména pro mzdové účtárny ale i v souvislosti s bývalými zaměstnanci. Sociálním službám činí zadluženost souhrn klientských indikací komplexnějším, vzniká poptávka po specialistech.

Sociální firma: „Zaměstnance v exekuci? Míváme, ale na HPP v tuto chvíli ne, ale stále nás kontaktují exekutoři bývalých zaměstnanců. Většinou těch po výkonu trestu. Ted' máme pouze u dvou, kteří jsou čerstvě na dohodu.“

Výrobní podnik 1: „Máme spoustu zaměstnanců v exekuci. Je to zátěž pro mzdovou účtárnu, jeden člověk tomu třeba věnuje velkou část měsíce. Ale zaměstnance podle toho nevybíráme, spíše to slyšíme z reakcí mzdové účtárny, že zase další. To jsou ale jenom naši kmenoví, v agenturách je takových zaměstnanců také spousta.“

Výrobní podnik 2: „Z kmenových zaměstnanců 50, mnohdy vícečetné exekuce (max. 40 exekucí na osobu). Exekuce musí administrovat firma. Personalista připravuje podklady pro mzdovou účetní – náročná práce, ubírá energii.“

Problematika exekucí, či zadluženosti je v současnosti velmi aktuální v celé ČR. Havlíčkův Brod z hlediska výskytu dlužníků nepřevyšuje republikový průměr, domníváme se však, že rozšíření služeb v této oblasti je třeba. Zejména v otázce specializace a odbornosti – zřízení služby, která by se zabývala pouze dluhovou problematikou a byla k dispozici jak pro klienty ostatních služeb, tak pro ostatní obyvatele města.

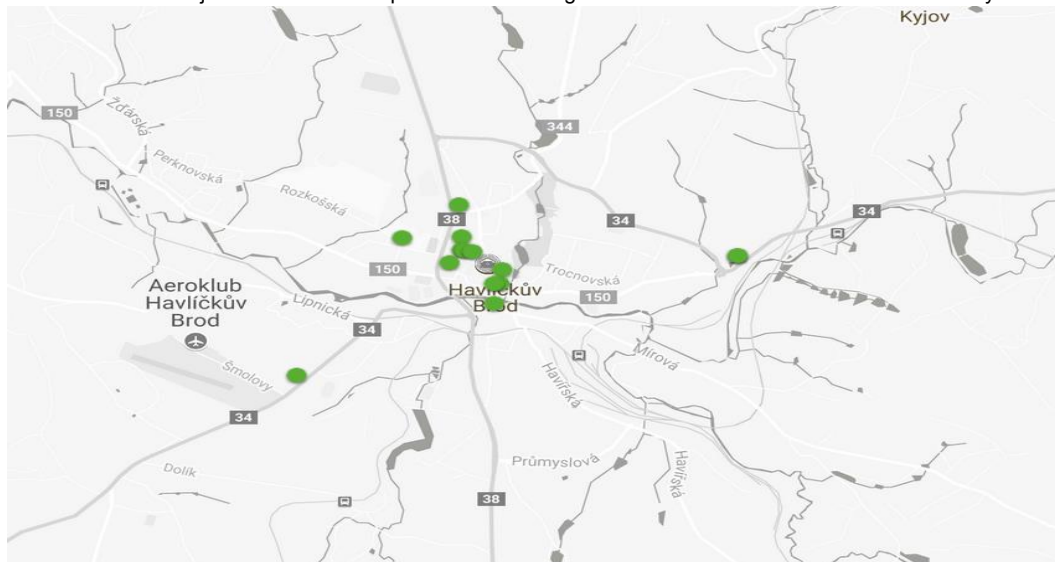
Pracovník sociální služby: „Občanská poradna v rámci Charity řeší komplexní problémy, ale podle mě chybí kvalifikovaní odborníci, kteří by šli se znalostmi více do hloubky, třeba v otázce dluhů a podobně. Navíc pro naše uživatele potřebujeme, aby to všechno bylo zadarmo.“

Mapa legálních (platných) heren v Havlíčkově Brodě. Zdroj: <https://www.mapa-hazardu.cz/>

V Havlíčkově Brodě je v současné době provozováno 14 legálních heren s celkem 200 hracími automaty.

9.1. Doporučení

- Zřízení specializované, bezplatné protidluhové poradny pro klienty všech sociálních služeb i ostatní obyvatele města.

10. Zdraví

Mezi větší zdravotnická zařízení v Havlíčkově Brodě patří zejména.³³ **Nemocnice Havlíčkův Brod:** 19 oddělení, které zahrnují všechny standardní specializace, 534 lůžek, 6 ARO lůžek, 43 JIP, 44 lůžek následné péče. 21 789 hospitalizací za rok. **Psychiatrická nemocnice (PN) HB:** 710 lůžek, 2400 hospitalizací za rok, 11 primariátů, 23 lůžkových oddělení. **Poliklinika HB:** Zhruba 30 lékařů zajišťujících zdravotní péči ve všech základních medicínských oborech. Biochemická laboratoř, RTG a UZ, rehabilitaci atd. V Registru lékařů ČR, jsou pro okres Havlíčkův Brod uvedeny následující počty odborných lékařských ordinací: stomatology (14), gynekologie (11), ortopedie (8), ORL (6), oční ordinace (5).

V tabulkách níže, je pro srovnání uvedena obsazenost lůžkového fondu nemocnice v Havlíčkův Brod (534) a Psychiatrické nemocnice (710), HB. Průměrná ošetrovací doba u nemocnice činí 6,1 dní, u psychiatrické nemocnice jde průměrně o 101,2 dní.

Lůžkový fond nemocnice Havlíčkův Brod v roce 2016. Zdroj: Výroční zpráva nemocnice.

Statistika 2016 Oddělení	Počet lůžek k 31.12.15	Počet lůžek k 31.12.16	Rozdíl lůžek	Přibylo		Ubylo			Využití lůžek		Průměrná ošetřovací doba 2015	Průměrná ošetřovací doba 2016
				Přijetí	Překlad	Propuštění	Překlad	Úmrtí	%	dny		
INT	110	110	0	3 733	275	3 259	436	273	76,3	217,9	5,6	6,0
INF	24	24	0	849	36	824	48	7	68,3	244,1	7,0	6,6
TRN	24	24	0	505	35	432	35	21	59,5	217,3	9,7	10,1
NEU	24	24	0	1 158	31	1 079	76	26	62,2	227,0	4,9	4,6
DET	70	70	0	4 843	2	4 858	2	0	83,8	306,0	4,5	4,4
GYN	53	53	0	2 653	25	2 666	8	0	63,0	227,4	4,5	4,5
CHR	70	70	0	3 042	628	2 978	665	12	75,7	251,6	5,1	4,8
ARO	6	6	0	59	212	30	210	29	73,3	264,3	5,6	5,9
ORT	32	32	0	2 390	30	2 029	386	2	73,9	324,6	4,6	4,3
URO	20	20	0	756	45	783	22	2	40,6	137,6	4,7	3,4
ORL	10	10	0	1 112	7	1 111	8	0	38,3	129,6	1,2	1,2
OCN	12	12	0	254	0	253	1	0	27,8	46,1	2,3	2,2
REH	25	25	0	279	238	498	19	0	74,5	244,3	11,8	11,8
JIP	10	10	0	123	1 147	24	1 232	10	80,2	286,5	2,4	2,3
ODN	44	44	0	33	513	355	76	97	97,0	347,1	32,1	28,4
Celkem	534	534	0	21 789	3 224	21 179	3 224	479	73,0	239,0	6,2	6,1

³³ Údaje o níže popisovaných institucích pocházejí z jejich webových stránek.

Vývoj počtu lůžek Psychiatrické nemocnice Havlíčkův Brod. Zdroj: Výroční zpráva nemocnice, 2016.

Vývoj průměrné ošetrovací doby v Psychiatrické nemocnici Havlíčkův Brod. Zdroj: Výroční zpráva nemocnice, 2016.

Z hlediska počtu ordinací a jejich specializace je zdravotní péče ve městě dobře pokryta. Ve vztahu k cílové skupině sociálně vyloučených obyvatel, či obecných připomínek ke zdravotní péči, bylo v provedeném šetření zmíněno následující:

Nedostupnost lékařů specialistů pro osoby s trvalým bydlištěm mimo okres Havlíčkův Brod („sociální“ obyvatelé ubytoven, klienti některých sociálních služeb, nemohou sehnat stomatologa, gynekologa, psychiatra). Situace se týká i bývalých klientů psychiatrické nemocni, kteří po hospitalizaci/léčbě zůstávají ve městě.

Sociální pracovník: „*Naši klienti nemohou sehnat zubaře, psychiatry. Dojíždění třeba už do Jihlavy, stojí naše klienty hodně peněz.*“

Stigmatizace klientů K-centra zavedením některých informací do jejich zdravotní dokumentace lékařem (hepatitida C, informace o užívání drog) a následné odmítnutí při zdravotní prohlídce při vstupu do nového zaměstnání.

Obavy ze zahraničních pracovníků v souvislosti s šířením nakažlivých nemocí ze strany obyvatel města. Tato skutečnost byla vyvrácena vyjádřením ze strany Krajské hygienické stanice kraje Vysočina znějícím následovně:

„V rámci zmocnění KHS nebylo zaznamenáno zvýšené epidemické riziko spojené s pobytem agenturních pracovníků v Havlíčkově Brodě, ve srovnání s jinými sídly Kraje Vysočina.“

A dále: „KHS neřešila v minulé době výskyt epidemie spojený s pobytem cizinců a agenturních pracovníků v ubytovacích zařízeních kraje. Provoz ubytovacích zařízení podléhá ze strany KHS rutinní státní kontrole. V ojedinělých, mimořádných případech spojených s řešením pobytu cizinců poskytuje KHS na vyžádání součinnost policii či cizinecké policii ČR. Z naší strany nebyly v Havlíčkově Brodě řešeny závady, které by se vymykaly celokrajskému průměru, specifické podněty na stav ubytoven cizinců, epidemická rizika spojená s jejich pobytem, případně na jejich chování zde nebyly podány.“

Zázemí pro (ex)klienty PN: Psychiatrická nemocnice působí ve městě zhruba 80let. Do roku 1989 byli její pacienti, převážně drženi za zavřenými dveřmi v areálu nemocnice. Od roku 1989 se nemocnice zčásti otevřela a její kapacita se snížila téměř o polovinu. Přesto je zde stále hospitalizováno více než 700 klientů, z nichž pouze malá část pochází z Havlíčkovobrodské. Lidé, kteří opustí léčbu, mívají tendenci ve městě zůstat (nacházejí ve městě útočiště a zázemí).

Sociální služba: „V Brodě je víc lidí s duševním onemocněním, často tu chtějí zůstat. PN má lidi z poloviny Čech. Je to ohromná léčebna a ti lidé často nechtějí domů, nebo nemůžou, nebo nemají zázemí. Městu to je často trnem v oku, protože o ty lidi musí nějak pečovat. Ti lidé někdy mohou být problémoví.“

Pro občany města to ale není vidět. Souvisí to s ubytovnami, ubytovací kapacitou a občas s nějakým výstřelkem což řeší opatrovníci. Protože když je natáhneme sem, tak získají opatrovnictví města a tím zatěžujeme město, které na to musí vyčlenit pracovníky.“

„Je ten pacient zajímavý jen potud, co se za ním zavřou vrata a vyjde ven, pak už je nezajímá. Pro sociální služby to je naprosto nepřijatelné. Mě ten člověk zajímá i po té, co odjede.“

Díky existenci spádové psychiatrické nemocnice je jedním z brodských specifíků téma duševních onemocnění. Jde o téma, které souvisí s ostatními tématy sociálního vyloučení výše (s bydlením, zaměstnaností, pocitovou kriminalitou a sociálními službami). Touto tematikou se zabývá jedna z největších neziskových organizací v Brodě, ale dotýká se i dalších z nich. Mnohaletá zkušenost obyvatel Brodu s touto cílovou skupinou se pojí s faktem, že téměř každý občan města zná někoho, kdo byl současně či v minulosti s PN nějakým způsobem pracovníčně spojen. Na základě výše uvedeného se nabízí parafrázovat repliku jednoho z pracovníků sociální organizace ve městě: zdali právě tato skutečnost nevybízí Havlíčkův Brod stát se vzorem úspěšné sociální práce pro ostatní obce v republice?

11. Reference

Agentura pro sociální začleňování, web: <http://www.socialni-zaclenovani.cz/>

Český statistický úřad: <https://www.czso.cz/>

Férové bydlení: <http://ferovebydleni.cz/>

Hradecký Ilja a kolektiv, definice a typologie bezdomovectví, Naděje, Praha, 2007

Idnes.cz (odkazy na články výše v textu)

Mapa exekucí: <http://http://mapaexekuci.cz/>

Mapa hazardu: <https://www.mapa-hazardu.cz/>

Mapa kriminality: <http://www.mapakriminality.cz/>

Město Havlíčkův Brod: <http://www.muhb.cz/>

Vodrážka Vít, Dějiny města Havlíčkův Brod, Diplomová práce, FAF UK, 1999

Úřad práce ČR, web: https://portal.mpsv.cz/upcr/esf/projekty_v_realizaci/celorep/pips

12. Přílohy

12.1. Popis fotografií

Fotografie pocházejí z archivu autora. Zdroj, foto č.2: Googlemaps „streetvieew“.

Foto č. 1: Socha na Kalinově nábřeží v Havlíčkově Brodě.

Foto č. 2: Vilový dům „SVL“ v ulici Mírová.

Foto č. 3: Zadní trakt činžovního domu „L“, v ulici Reynkova.

Foto č. 4: Recepce ubytovny na Jihlavské ulici.

Foto č. 5: Dvoulůžkový pokoj na ubytovně „Kyjovská“.

Foto č. 6: Společná kuchyň pro 15 osob, ubytovna Čechovka.

Foto č. 7: Dvoulůžkový pokoj a ubytovací řád z ubytovny Sport.

12.2. Checklisty

Bydlení:

a) tabulka ukazatelů stavu sociálního vyloučení v obci

	Indikátor	Hodnota	Poznámka	Zdroj
1.	Počet příjemců/společně posuzovaných osob dávek na bydlení v azylových domech, ubytovnách, rekreačních objektech a jiných než obytných prostorech	nezjištěno		ÚP ČR nebo kvalifikované odhady
2.	Počet obyvatel žijících v nevhodných bytech (kvalifikovaný odhad počtu obyvatel žijících v domech/bytech/lokalitách, které považujeme za nevhodné z důvodu extrémní segregace, přelidněnosti, špatného hygienického stavu, špatného stavebně technického stavu)	700	Kvalifikovaný odhad (jedná se o celkový počet osob ve městě, včetně obyvatel ubytoven, kteří nemusí být cílovou skupinou KPSVL).	vstupní analýza
3.	Celkový počet obecních bytů/dlouhodobě(déle než rok) neobsazené/z toho využitelných pro CS (tzn. vyloučit byty v segregovaných lokalitách, DPS, služební byty ve školách apod.)	795	Ekonomický odbor MěÚ HB	obec
4.	Počet nově obsazených bytů za poslední rok celkem/z toho pro CS (počet nově uzavřených smluv s novým nájemníkem za poslední rok/ z toho kvalifikovaný odhad počtu bytů přidělených jako sociální bydlení viz check-list sociální bydlení)	54/4		obec
5.	Má obec vypracovaná pravidla pro přidělování obecních bytů?	Ano		vstupní analýzy
6.	Vyhodnocení pravidel pro přidělování obecních bytů podle check-listu sociální bydlení (použit skóre z check listu)	15/6		vstupní analýza
7.	Počet sociální bytů pro CS ve vlastnictví obce/NNO/soukromých vlastníků (hodnocení sociálních bytů dle check-	6		vstupní analýza

	listu sociální bydlení)			
8.	Má obec zmapovanou potenciální nabídku sociálního bydlení od jiných vlastníků na území obce? (existence jakékoliv analýzy/ spolupráce se soukromým vlastníkem apod.)	Ano		vstupní analýza
9.	Kapacita sociálních služeb na podporu bydlení pro obyvatele obce (kapacity poskytovatelů podle registrace - počet služeb, kapacita klientů + příloha vyplněné check-listy podpora v bydlení)	5		vstupní analýza
10.	Počet obyvatel SVL využívajících služby na podporu bydlení/ celkový počet obyvatel SVL	18/696		vstupní analýza
11.	Počet přihlášek z CS do programů zaměřených na sociální bydlení (programy NNO, samosprávy, obecní byty apod.)	32		vstupní analýza

b) Identifikace závadného bydlení v lokalitě

Lokalita: č. 1. - Vysočany	Splnění kritéria (ANO/NE)	Poznámka
Přelidněné byty/ domy	Ne	
Špatné hygienické podmínky (plíseň, paraziti, problémy s vodou apod.)	Ano	
Špatný technický stav nemovitostí (viz check-list nezávadné bydlení)	Ano	
Vyšší ceny nájmu/ energií než je v místě obvyklé (viz http://www.portalobydleni.cz/nastroje/cenove-mapy/)	Ne	
Jiné, nevhodnost indikující jevy (popište jaké)	-	

Pozn.: Lokalita se vyznačuje vyšší mírou přítomnosti těchto jevů
Vyplnit za každou SVL v obci zvlášť

Lokalita: č. 2. – Ubytovna Sport	Splnění kritéria (ANO/NE)	Poznámka
Přelidněné byty/ domy	Ne	
Špatné hygienické podmínky (plíseň, paraziti, problémy s vodou apod.)	Ne	Plíseň
Špatný technický stav nemovitostí (viz check-list nezávadné bydlení)	Ne	

bydlení)		
Vyšší ceny nájmu/ energií než je v místě obvyklé (viz http://www.portalobydleni.cz/nastroje/cenove-mapy/)	Ne	
Jiné, nevhodnost indikující jevy (popište jaké)	-	

Lokalita: č. 3. - Reynkova	Splnění kritéria (ANO/NE)	Poznámka
Přelidněné byty/ domy	Ne	
Špatné hygienické podmínky (plíseň, paraziti, problémy s vodou apod.)	Ano	Plíseň
Špatný technický stav nemovitostí (viz check-list nezávadné bydlení)	Ne	
Vyšší ceny nájmu/ energií než je v místě obvyklé (viz http://www.portalobydleni.cz/nastroje/cenove-mapy/)	Ne	
Jiné, nevhodnost indikující jevy (popište jaké)	-	

c) Checklist - sociální bydlení pro domácnosti ohrožené sociálním vyloučením

Lokalita:

Poskytovatel bydlení: (název organizace)

Počet bytů v hodnoceném systému:

Dimenze Dílčí kritérium	Splnění kritéria (ANO/NE)	Poznámka
Jasná pravidla pro obsazování bytů		
1. Obec má schválená a veřejná pravidla pro obsazování bytů	ANO	
2. Pravidla jsou dodržována - postup mimo popsaná pravidla je výjimečný a odůvodněný (živelná pohroma apod.)	ANO	
3. Na rozhodování se podílí sociální pracovníci nebo jiní reprezentanti cílové skupiny	ANO	
Obsazování na základě závažnosti sociální a bytové situace žadatele		
4. Žadatelé, kteří nejsou v bytové nouzi nebo sociálně potřební, nemohou o tyto byty žádat/jejich žádosti jsou vyřazovány	ANO	
5. Zvlášť zranitelné skupiny obyvatel jsou vybírány přednostně (např. jsou bodově zvýhodněny). Mezi takto preferované skupiny patří např.: - domácnosti s nezletilými dětmi (zejména samoživitelé/samoživitelky) - zdravotně postižení - senioři - oběti trestných činů (zejména domácí násilí) - oběti diskriminačního jednání - jiné srovnatelné skupiny	NE	Dle pořadníku
6. Domácnosti v závažnější bytové nouzi jsou vybírány přednostně před domácnostmi s relativně lepší bytovou situací. Mezi prioritní situace v bydlení patří např.:	ANO	

- osoby žijící bez střechy (na ulici, noclehárny, azylové domy) - osoby žijící bez bytu (ubytovny, jiné než obytné prostory) - osoby opouštějící instituce (dětské domovy, pěstounskou péči, vězení) - osoby s akutním ohrožením bydlení (návrh na vyklizení bytu, výpověď) - osoby ve významně nevyhovujícím bydlení (stav bytu/domu, přelidnění apod.) - jiné srovnatelné situace		
7. Nejsou vyžadovány podmínky jako čistý trestní rejstřík, příjem ze zaměstnání apod. ani nejsou vylučováni žadatelé, kterým byl v minulosti nájem bytu ukončen	ANO	
Bydlení je přístupné také domácnostem s dluhy		
8. Dluhy žadatele vůči obci/NNO nejsou při hodnocení na újmu žadateli NEBO Řešené dluhy žadatele vůči obci/NNO (uzavřené splátkové kalendáře apod.) nejsou při hodnocení na újmu žadateli NEBO Bagatelní dluhy nejsou při hodnocení žádosti vůbec zohledňovány (poplatky za psy, popelnice apod.)	JSOU zohledňovány	
Vstup do bydlení je umožněn i bez trvalého pobytu v obci		
9. Místo trvalého pobytu není pro hodnocení žádostí relevantní NEBO Domácnosti, které v obci skutečně bydlí a mají k ní jasnou vazbu (např. školní docházka dětí, evidence uchazečů o zaměstnání apod.) jsou hodnoceny stejně, jako domácnosti s trvalým pobytem v obci. Doba, po kterou mají domácnosti mít vazbu, není delší, než jeden rok.	ANO	
Vstup do bydlení je bez finanční nebo obdobnou bariéry		
10. Podání žádosti ani uzavření smlouvy není podmíněno zaplacením poplatku nebo dluhu po předchozím nájemníkovi	NE	
11. Smlouva nepožaduje po nájemníkovi provedení rekonstrukce, uvedení bytu do obyvatelného stavu apod.	NE	
12. Jistota (kauce) není při uzavření nájemní smlouvy požadována NEBO Jistota (kauce) je vybírána, ale je pokryta z dávky mimořádné okamžité pomoci NEBO Jistota (kauce) je vybírána, ale je rozložena do nízkých měsíčních splátek, které zvládají domácnosti platit NEBO Jistota (kauce) je odpuštěna domácnostem, které ji nemohou zaplatit	ANO	
Nabízené bydlení je dostatečně stabilní a přiměřené		
13. Domácnosti standardně získávají nájemní smlouvu s délkou trvání alespoň jeden rok	NE	
14. Pokud domácnost neporušuje podmínky nájemní smlouvy, je s ní nájem prodlužován. Tento postup je ukotven ve schválených pravidlech	ANO	
15. Pokud uzavření nájemní smlouvy brání problém na straně klienta (např. dluhy vůči dodavatelům energií), je problém vyřešen v jeho prospěch (např. uzavřena podnájemní smlouva)	NE	
16. Nájem a další náklady na bydlení jsou přiměřené a mohou jej hradit i domácnosti odkázané na dávky (příspěvek na bydlení)	ANO	
17. Byty jsou poskytovány ve standardním udržovaném stavu bez závad, mají koupelnu, WC, kuchyňskou linku	ANO	
18. Byty jsou lokalizovány mimo segregovanou lokalitu	NE	
Problémy jsou řešeny pomocí sociální práce		
19. Při zjištění případných problémů v bydlení (zejména neplacení, narušování soužití, poškození bytu) je k dispozici pomoc sociálního pracovníka.	ANO	

20. Informace o předchozích problémech v bydlení jsou využity pro nastavení režimu platby za bydlení (zvláštní příjemce nebo přímá úhrada dávky), intenzity podpory pomocí sociální práce apod.	NE	
---	----	--

Pozn.: Dílčí kritérium je hodnoceno ANO/NE na základě existence příslušných dokumentů, vyhodnocení jejich obsahu, odpovědí příslušných správců bytů apod.

Pokud není postup upraven nebo z pravidel nelze jednoznačně vyložit, vyplní se do tabulky NE

Celkové skóre: 15/6

d) Checklist - podpora sociální práce nebo služeb při získání a udržení bydlení

V lokalitě není specializovaná organizace.

Lokalita:

Poskytovatel podpory: (název organizace)

Kapacita podpory:

Dimenze Dílčí kritérium	Splnění kritéria	Poznámka
Program je specializován na podporu v bydlení		
1. Program je realizován pracovníky, kteří se specializují především na podporu v bydlení	0	
2. Pracovníci mají specifické odborné znalosti a zkušenosti pro sociální práci v oblasti podpory bydlení	0	
3. Cíle individuálních plánů se vztahují k získání nebo udržení bydlení	0	
Program umí řešit klíčové otázky udržení bydlení		
4. Program cíleně a kvalifikovaně nabízí podporu při řešení dluhů na bydlení (např. jednání s majitelem, splátkové kalendáře, hospodaření s dávkami, nastavení přímé úhrady, zvláštního příjemce)	0	
5. Program cíleně a kvalifikovaně nabízí podporu při řešení problémů v soužití (např. mediace sousedských sporů, verifikace a řešení konkrétních stížností)	0	
6. Program cíleně a kvalifikovaně nabízí podporu při řešení problémů v údržbě/poškození bytu (např. posilování technické znalosti pro užívání bytu, realizaci drobných oprav nájemníkem)	0	
Podpora je poskytována během celého procesu získávání vhodného bydlení		
7. Program podporuje/udrhuje motivaci klienta pro získání lepšího bydlení, je schopen reagovat na obavy ze změny a hledat na ně adekvátní řešení.	0	
8. Program je schopen podporovat domácnost v procesu získávání bydlení (podání žádosti o obecní byt, jednání s realitními kancelářemi, vlastníky nemovitostí apod.)	0	
9. Program je schopen organizovat/zprostředkovat stěhování a zabydlení domácnosti v novém bydlení (nábytek, nastavení plateb za bydlení, vyřízení dávek apod.)	0	
Program má kontakty pro získávání informací a realizaci řešení		
9. Program má individuální dohody o získávání relevantních informací v reálném čase od klíčových aktérů (majitelé/správcí bytového fondu, jiní sociální pracovníci, policie apod.) NEBO Program je součástí místních platforem, ve kterých jsou tyto informace se souhlasem klienta v reálném	0	

čase sdíleny		
Forma a intenzita podpory vychází z potřeb klienta/domácnosti		
10. Program poskytuje podporu výhradně nebo převážně v terénní formě.		
11. Program umí rozpoznávat a sítovat řešení problémů, které nedokáže sám účinně řešit (např. komplexní dluhové poradenství, psychiatrickou nebo jinou zdravotní pomoc)	0	
12. Program nastavuje intenzitu podpory (počet kontaktů, zprostředkování dalších podpor apod.) podle vyhodnocení individuálních potřeb (není „one size fit all“).	0	
Vyhodnocování úspěšnosti intervencí		
13. Program sleduje úspěšnost své intervence (podíl domácností, které si našly nebo udržely bydlení)	0	

Zaměstnanost:

a) tabulka ukazatelů stavu sociálního vyloučení v obci³⁴

	Indikátor	Hodnota	Poznámka	Zdroj
1.	Počet nezaměstnaných osob v obci	583		ÚP ČR
2.	Počet nezaměstnaných osob ze SVL/podíl nezaměstnaných k celkovému počtu obyvatel SVL	0		ÚP ČR
3.	Počet osob v hmotné nouzi (v obci)	nezjištěno		ÚP ČR
4.	Počet osob v nekolidujícím zaměstnání (v obci)	61		ÚP ČR
5.	Počet nezaměstnaných absolventů (v obci)	11		ÚP ČR
6.	Počet nezaměstnaných mladistvých (v obci)	4		ÚP ČR
7.	Počet nezaměstnaných osob s exekucí (v obci)	45		ÚP ČR
8.	Počet dlouhodobě nezaměstnaných (v obci)	136		ÚP ČR
9.	Podíl dlouhodobě nezaměstnaných osob zařazených do systému prostupného zaměstnávání (viz checklist prostupné zaměstnávání)	nezjištěno		ÚP ČR
10.	Počet volných míst pro osoby s nízkými požadavky na kvalifikaci (dle kategorie 7, 8, 9 ISCO)	530		ÚP ČR
11.	Počet uchazečů o 1 volné pracovní místo pro nízkokvalifikované osoby	nezjištěno		ÚP ČR
12.	Počet osob vykonávajících veřejnou službu (aktuálně ke dni sběru dat)	0		ÚP ČR
13.	Počet osob vykonávajících veřejnou službu (k určitému datu před 1 rokem)	0		ÚP ČR
14.	Počet osob vykonávajících veřejnou službu (k určitému datu před 2 lety)	0		ÚP ČR
15.	Počet osob vykonávajících veřejně prospěšné práce (aktuálně ke dni	5		ÚP ČR

	sběru dat)			
16.	Počet osob vykonávajících veřejně prospěšné práce (k určitému datu před 1 rokem)	5		ÚP ČR
17.	Počet osob vykonávajících veřejně prospěšné práce (k určitému datu před 2 lety)	4		ÚP ČR
18.	Počet osob vykonávajících veřejně prospěšné práce u obce (aktuálně ke dni sběru dat)	4		ÚP ČR
19.	Počet osob vykonávajících veřejně prospěšné práce u obce (k určitému datu před 1 rokem)	1		obec/ÚP ČR
20.	Počet osob vykonávajících veřejně prospěšné práce u obce (k určitému datu před 2 lety)	0		obec/ÚP ČR
21.	Počet osob vykonávajících společensky účelná pracovní místa (aktuálně ke dni sběru dat)	2	všichni zaměstnavatelé v rámci města	ÚP ČR
22.	Počet osob vykonávajících společensky účelná pracovní místa (k určitému datu před 1 rokem)	14	všichni zaměstnavatelé v rámci města	ÚP ČR
23.	Počet osob vykonávajících společensky účelná pracovní místa (k určitému datu před 2 lety)	29	všichni zaměstnavatelé v rámci města	ÚP ČR
24.	Existence funkční lokální sítě zaměstnanosti (viz checklist)	ANO		vstupní analýza
25.	Počet obcí vytvořených pracovních míst k podpoře zaměstnanosti prostřednictvím asistentů prevence kriminality, domovníka atp.	4		obec
26.	Existence nastavení systému společensky odpovědného zadávání veřejných zakázek	nezjištěno		obec
27.	Počet realizovaných společensky odpovědných veřejných zakázek	nezjištěno		obec
28.	Výčet zaměstnavatelů, kteří přijímají (jsou ochotni přijímat) zaměstnance s potřebou vyšší míry podpory (např. delší čas na zaučení, ochota přijímat osoby s exekucí, úprava prac. doby, flexibilní výplata mzdy, asistenční služby apod.)	3	Dle rozhovorů: Futaba Engeser Sociální podnik Semitam ostatní nezjištěno	vstupní analýza

b) Checklist - prostupné zaměstnávání

Kontaktní centrum úřadu práce:

Dimenze	Splnění kritéria	Poznámka
Dílčí kritérium	(ANO, NE)	
Dostupnost úvodního informačního poradenství		

1. Pro nově evidovaného uchazeče o zaměstnání je dostupné individuální pracovní poradenství na KoP ÚP ČR	ANO	
2. Pro uchazeče o zaměstnání je dostupné skupinové poradenství (o službách ÚP, možnostech využití APZ apod.)	ANO	
3. Pro uchazeče o zaměstnání je dostupné poradenství o možnostech využití dalších služeb odstraňujících bariéry pro vstup do zaměstnání	ANO	
Dostupnost aktivizačního opatření (tréninkové místo, práce na zkoušku, VPP na zkrácený úvazek)		
1. Jsou stanovená pravidla pro umisťování uchazečů do aktivizačního opatření	ANO	
2. Aktivizační opatření je dostupné alespoň pro jednu třetinu uchazečů z cílových skupin	ANO	
3. Aktivizační opatření je časově dostupné (čekací doba nepřesahuje 6 měsíců)	ANO	
4. Aktivizační opatření je místně dostupné (v místě bydliště uchazeče nebo s dobou dojezdu veřejnou dopravou do 30 minut)	ANO	
Dostupnost rekvalifikačních kurzů nebo jiných kurzů na zvýšení pracovních kompetencí		
1. Nabídka rekvalifikačních nebo obdobných kurzů odpovídá schopnostem uchazeče o zaměstnání	ANO	
2. Nabídka rekvalifikačních kurzů odpovídá místní situaci na trhu práce (jsou dostupná volná pracovní místa odpovídající získané kvalifikaci)	ANO	
3. Nabídka rekvalifikačních kurzů odpovídá kvalifikační a vzdělanostní struktuře uchazečů (jsou dostupné kurzy pro osoby bez dokončeného základního vzdělání, se základním vzděláním atd.)	ANO	
Dostupnost dotovaného zaměstnání (VPP, SÚPM, sociální podniky, ESIF projekty)		
1. Dotovaná místa jsou dostupná alespoň pro jednu třetinu uchazečů z cílových skupin	NE	
2. Doba trvání pracovní smlouvy je dostatečná (splněno při smlouvě na 1 rok)	jen u části míst	
3. Zaměstnavatel v dotovaném zaměstnání prokazatelně přihlíží k potřebám zaměstnanců z CS (podpora budování pracovních návyků, učení se novým dovednostem, akceptace pomalejšího tempa, potřeby častějších přestávek a jiné)	jen u části míst	
Dostupnost poradenských služeb pro vstup na otevřený trh práce		
1. Jsou dostupné poradenské služby k odstraňování bariér pro vstup na trh práce (sladění pracovního a rodinného života, dávkové poradenství, dluhové poradenství, příprava na vstup do zaměstnání – pracovní pohovory, jak komunikovat se zaměstnavatelem, jak zvládat péči o sebe – hygiena, oblékání – dle identifikovaných potřeb klienta)	částečně u organizací působících v HB	
2. Spolupráce pracovníků úřadu práce s neziskovými organizacemi – 3 stupně možné spolupráce dle kvality: A) zprostředkování informace (např. umístění letáků), B) aktivní šíření informací uchazečům nebo zájemcům o zaměstnání nebo ad hoc spolupráce, C) soustavná spolupráce (např. case management)	spolupráce A) a B)	
Po ukončení dotovaného zaměstnání jsou dostupná pracovní místa na volném trhu		
1. Alespoň pro jednu třetinu osob po dokončení předchozích fází prostupného zaměstnávání jsou dostupná vhodná volná pracovní místa	ANO	
2. Alespoň 20 % osob po dokončení předchozích fází nalezne do 6	NE	

měsíců zaměstnání na volném trhu		
Dostupnost služeb po nástupu na otevřený trh práce		
1. Během zkušební doby může klient využít poradenské služby ke zvládnutí změny životní situace	nezjištěno	
2. Během zkušební doby může klient využít asistenční služby ke zvládnutí prvních měsíců v zaměstnání	nezjištěno	
Prostupné zaměstnávání využívají pracovníci ÚP ČR systematicky		
1. Pracovníci ÚP ČR znají schéma prostupného zaměstnávání	ANO	
2. Pracovníci ÚP ČR s tímto schématem aktivně pracují	ANO u vhodných uchazečů o zaměstnání	
3. Uchazečům (popř. zájemcům) o zaměstnání doporučují aktivity dle schématu prostupného zaměstnávání	ANO	
4. Uchazečům (popř. zájemcům) o zaměstnání doporučují aktivity dle jejich individuálních potřeb (nemusí procházet všemi aktivitami)	ANO	

c) Checklist – lokální síť zaměstnanosti

Dílčí kritérium	Splnění kritéria (ANO/ NE)	Poznámka
Lokální síť zaměstnanost se účastní většina místních klíčových aktérů		
1. ÚP ČR	ANO	
2. Alespoň někteří místní zaměstnavatelé	ANO	
3. Představitelé obce	ANO	
4. Místní NNO	ANO	
5. Realizátoři zaměstnanostních projektů	ANO	
Lokální síť se koná pravidelně alespoň 1x6 měsíců	NE*	
Řeší konkrétní problematiku místní zaměstnanosti	ANO	
Existují záznamy o její činnosti (zápisy ze setkání apod.)	NE	
Existují společné projekty	NE	
Síť je otevřená pro vstup nových aktérů	ANO	

* ÚP ČR je v kontaktu a spolupracuje s ostatními aktéry v případě řešení konkrétních záležitostí, formální společné schůzky se neuskutečňují.

Bezpečnost:

a) Checklist - prevence kriminality a rizikové chování

Dimenze Dílčí kritérium	Splnění kritéria Ano/Ne	Poznámka
Obec se pravidelně a efektivně zabývá prevencí kriminality		
Obec má identifikována riziková místa ve městě (na základě pocitů obyvatel, resp. jiné validní analýzy)	Ne	
Obec na svém území sleduje migraci obyvatel (sledováním migrace se rozumí skutečnost, že obec jakýmkoliv způsobem - tradičně skrze matriku - zjišťuje migrační saldo obyvatelstva, vyhodnocuje ho a pracuje s ním při strategickém plánování)	Ne	
Na území obce funguje služba na pomoc obětem trestných činů a domácího násilí (služba pokrývající území obce může být poskytována jakýmkoliv subjektem - obec, NNO...)	Ano	
Na území obce funguje služba na pomoc obětem sexbyznysu a nucené prostituce (služba pokrývající území obce může být poskytována jakýmkoliv subjektem - obec, NNO...)	Ne	
Obec na svém území strategicky plánuje programy prevence kriminality	Ano	
Obec má zřízenou pracovní skupinu, složenou z klíčových partnerů, která na základě zjištěných potřeb a jejich vyhodnocení průběžně navrhuje opatření k prevenci kriminality	Ne	
Obec ze svého rozpočtu přispívá na preventivní aktivity, které využívají její obyvatelé.	Ano	
Obec vyhodnocuje efektivitu vynaložených prostředků na preventivní aktivity (efektivitou se rozumí zhodnocení z hlediska vynaložených prostředků i kvality)	Ne	
Obec průběžně vyhodnocuje dostupná statistická data v oblasti rizikového chování		
Obec na svém území sleduje počet drogově závislých	Ne	
Obec na svém území sleduje počet drogově závislých sociálně vyloučených osob	Ne	
Obec na svém území sleduje pohyb osob závislých na hazardních hrách	Ne	
Obec na svém území sleduje počet sociálně vyloučených osob závislých na hazardních hrách	Ne	
Obec na svém území sleduje vývoj mravnostní kriminality	Ne	
Obec na svém území sleduje počet ohlášení na místní policii (státní i městskou) ze strany obyvatel sociálně vyloučených lokalit	Ne	
Obec na svém území sleduje počet výjezdů policie na základě ohlášení ze strany obyvatel sociálně vyloučené lokality	Ne	
Obec využívá nástroje snižující pravděpodobnosti výskyt rizikového chování		
Obec na svém území reguluje hazard	Ano	
Obec na svém území využívá monitorovací kamerový systém	Ano	
Obec využívá monitorovací kamerový systém k plánování preventivních aktivit	Ano	
Obec na svém území využívá služby sociální prevence určené pro mládež. (NZDM, SAS pro rodiny s dětmi)	Ano	Na území obce svoje služby nabízí Oblastní charita HB - nízkoprahové zařízení

		pro děti a mládež, sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi
Obec podporuje volnočasové aktivity pro děti a mládež (zřizuje, přispívá finančně, přispívá materiálně, sleduje potřeby obyvatel v této oblasti)	Ano	Obec je zřizovatelem příspěvkové organizace AZ-centrum volného času, dále pravidelně přispívá sportovním a kulturním oddílům na jejich činnost.
Obec na svém území využívá služby sociální prevence určené osobám závislým na návykových látkách a osobám bez přístřeší. (NZDC, azylový dům, noclehárna, TP pro osoby bez přístřeší, adiktologická ambulance, K-centrum)	Ano	Azylový dům pro matky s dětmi, terénní program Spektra Žďár nad Sázavou
Obec na svém území realizuje programy:		
Domovník	Ne	
(Romský) mentoring	Ne	
Obecně prospěšné práce	Ne	
Asistent prevence kriminality	Ano	
Jiné:		
Obec aktivně řeší sociální klima v obci		
Obec průběžně monitoruje případné napětí mezi různými skupinami obyvatel obce (např. analýzou policejních statistik, mediální analýzou, výměnou informací s TP NNO apod.)	Ne	
Obec umí v případě potřeby vzniklé napětí řešit (má stanovený postup, nástroje, kapacity)	Ne	
Obec zná nástroje na minimalizaci konfliktů při protestních akcích či pochodech a umí je využívat (např. disponuje plánem postupu při potenciálně konfliktním shromáždění; ví, na koho se obrátit apod.)	Ne	
Obec na svém území sleduje projevy diskriminace za účelem jejího zmírňování (např. sleduje rozmístění dětí do ZŠ, segregovaná veřejná prostranství apod.)	Ne	
Obec disponuje komunikačním plánem na téma bezpečnosti v obci	Ne	
Nižší pocit důvěry v instituce ze strany cílové skupiny		
Městská policie se účastní preventivních akcí či programů v obci (besedy, osvětové akce, společenské akce apod.)	Ano	
Státní policie se účastní preventivních akcí či programů v obci (besedy, osvětové akce, společenské akce apod.)	Ano	
Policie (obecní, popř. státní) spolupracuje s místními ZŠ, SŠ v oblasti prevence kriminality a rizikového chování	Ano	
Městská policie proškoluje všechny své zaměstnance v oblasti hate crime a práce s menšinami	Ne	

Sociální služby:

a) Checklist - sociální služby

Obec zjišťuje potřeby svých obyvatel a efektivně plánuje sociální služby	Splnění kritéria (ANO/NE)	Poznámka
Obec pravidelně v terénu zjišťuje potřeby svých obyvatel v sociální oblasti (obec zjišťuje potřeby svých obyvatel, nejen soc. vyloučených, např. zmapuje zastoupení cílových skupin v obci v souvislosti s objemem finančních zdrojů určených k zajištění soc. služeb): - na obci je pracovník, který tuto činnost vykonává v rámci svého pracovního úvazku ve výši... - alespoň 2x ročně - prostřednictvím jiného subjektu (např. příspěvková organizace obce, NNO, výzkumný subjekt apod.)	Ne	
Obec je schopná ze svého rozpočtu/z rozpočtu ORP/kraje/dotace MPSV kontinuálně zajišťovat práci sociálních pracovníků na obci, kteří poskytují sociální poradenství alespoň dva po sobě jdoucí roky	Ano	
Sociální pracovníci na obci aktivně vyhledávají sociálně vyloučené či sociálním vyloučením ohrožené osoby za účelem nabízení pomoci, a to alespoň 2x ročně (nabízení pomoci může znamenat i zprostředkování nabídky služeb NNO či jiných subjektů občanského sektoru)	Ano	Depistáž, vyhledávání provádějí sociální pracovníci obce na svém území každý den.
Obec vyhodnocuje efektivitu sociálního poradenství sociálních pracovníků obce tím, že sleduje počet odmítnutých klientů, počet zakázek, jejich plnění a zpětnou vazbu od klientů (Sociální pracovník vede statistiku pro MPSV v OK systém/OK nouze. Další informace si vede pracovník v tzv. Standardizovaném záznamu - počty jednotlivých intervencí, řešení problému apod. Zajímá nás, zda tuto statistiku analyzuje také obec tak, aby na zjištění mohla nějakým způsobem zareagovat (např. posílit kapacitu, zajistit školení apod.)	Ne	Sociální pracovník vede statistiku pro MPSV v OK systém/OK nouze. Další informace si vede pracovník v tzv. Standardizovaném záznamu - počty jednotlivých intervencí, řešení problému apod. Vedení obce tyto údaje neanalyzuje, není to pro něj důležitý údaj.
Obec prostřednictvím svých pracovníků disponuje pravidelně alespoň 1x ročně aktualizovaným přehledem sítě služeb, který je k dispozici obyvatelům obce (Přehled je seznam/ katalog/databáze poskytovatelů sociálních, expertních a primárních služeb, který může sloužit jako zdroj základních informací pro občany, kteří hledají pomoc. Obce a kraje obvykle disponují takovým katalogem, zjišťujeme, zda je pravidelně aktualizovaný a zda k němu mají všichni občané dostatečný přístup)	Ano	Obec má elektronický katalog sociálních služeb, který je pravidelně aktualizován (www.sosshb.cz).
Obec průběžně sleduje využívání sociálních služeb svými obyvateli - jak:....	Ne	
Obec průběžně sleduje efektivitu sociálních služeb na svém území. - jak:....	Ne	
Obec na základě zjištění využití a efektivit služeb plánuje rozvoj sítě služeb na svém území	Ne	
Obec ze svého rozpočtu přispívá na provoz sociálních služeb, které využívají její obyvatelé	Ano	
Obec má zřízenou pracovní skupinu, která na základě zjištěných potřeb a hodnocení kvality pravidelně připravuje plán přerozdělení finančních prostředků na sociální služby (v pracovní skupině jsou zastoupeny např. NNO, příspěvkové organizace atd.)	Ne	Zastupitelstvo města má svůj poradní orgán - Sociální komisi, ta se podílí na rozdělování finančních prostředků - grantů do sociální oblasti (80 tis. Kč).
Obec aktivně poptává u poskytovatelů služby, které identifikuje na základě depistáže, či jiné analýzy (viz bod 1 a 3) jako vysoce potřebné pro své obyvatele (analýza je jakýkoliv relevantní rozbor	Ne	

potřeb obyvatel provedený interně, nebo externím subjektem, průběžně, nebo na zakázku)		
Obec aktivně poptává u poskytovatelů služby, které identifikuje na základě depistáže či jiné analýzy (viz bod 1 a 3), jako vysoce potřebné, a to specificky pro obyvatele sociálně vyloučených lokalit obyvatele (analýza je jakýkoliv relevantní rozbor potřeb obyvatel provedený interně, nebo externím subjektem, průběžně, nebo na zakázku)	Ne	

Celkové skóre:

b) kapacita sociálních služeb v lokalitě

Město Havlíčkův Brod se od roku 2003 věnuje procesu plánování sociálních služeb (www.soshb.cz). Na území města svoje (registrované) služby nabízejí občanům města a blízkého okolí tyto organizace:

Oblastní charita Havlíčkův Brod

- Charitní domov pro matky s dětmi
Cílová skupina: oběti domácího násilí, osoby bez přístřeší, osoby v krizi
Počet přepočtených úvazků: 4,45
Kapacita: 20 osob (6 matek, 14 dětí)
- Občanská poradna
Cílová skupina: osoby v krizi
Počet přepočtených úvazků: 2,38
Okamžitá kapacita 2 intervence (1 osobní + 1 telefonický, nebo e-mailová kontakt)
- Středisko rané péče
Cílová skupina: osoby s jiným zdravotním postižením, osoby s kombinovaným postižením, osoby s mentálním postižením, osoby s tělesným postižením, rodiny s dítětem - s dětmi
Počet přepočtených úvazků: 2,50
Kapacita ambulantní formy poskytování služby: 6 klientů
Kapacita terénní formy poskytování služby: 6 klientů
- Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi
Cílová skupina: rodiny s dítětem/děti
Počet přepočtených úvazků: 4,07
Okamžitá kapacita ambulantní formy poskytování služby: 2 klienti
Okamžitá kapacita terénní formy poskytování služby: 3 klienti
- Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež
Cílová skupina: oběti domácího násilí, osoby bez přístřeší, osoby v krizi
Počet přepočtených úvazků: 3,68
Okamžitá kapacita služby: 20 klientů
- Centrum osobní asistence
Cílová skupina: osoby s kombinovaným postižením, osoby s tělesným postižením, senioři
Počet přepočtených úvazků: 11,06
Kapacita: 25 klientů

Fokus Vysočina Havlíčkův Brod

- Sociálně terapeutická dílna

Cílová skupina: osoby s chronickým duševním onemocněním
Počet přepočtených úvazků: 1,00
Okamžitá kapacita ambulantní formy poskytování služby: 8 klientů

2. Tým podpory v zaměstnávání - sociální rehabilitace
Cílová skupina: osoby s chronickým duševním onemocněním a osoby se zdravotním postižením
Počet přepočtených úvazků: 2,00
Okamžitá kapacita ambulantní formy poskytování služby: 2 klienti
Okamžitá kapacita terénní formy poskytování služby: 2 klientů
3. Komunitní tým - sociální rehabilitace
Cílová skupina: osoby s chronickým duševním onemocněním
Počet přepočtených úvazků: 8,00
Okamžitá kapacita ambulantní formy poskytování služby: 8 klientů
Okamžitá kapacita terénní formy poskytování služby: 8 klientů
4. Chráněné bydlení
Cílová skupina: osoby s chronickým duševním onemocněním
Počet přepočtených úvazků: 4,50
Kapacita: 20 klientů

ÚSVIT zařízení SPMP Havlíčkův Brod

1. Chráněné bydlení
Cílová skupina: osoby s kombinovaným postižením, osoby s mentálním postižením
Počet přepočtených úvazků: 0,8
Kapacita pobytové služby: 2 klienti
2. Denní stacionář
Cílová skupina: osoby s kombinovaným postižením, osoby s mentálním postižením
Počet přepočtených úvazků: 8,65
Kapacita ambulantní formy poskytování služby: 20 klientů

Centrum J. J. Pestalozziho

1. Dům na půl cesty
Cílová skupina: osoby do 26 let věku opouštějící školská zařízení pro výkon ústavní péče
Počet přepočtených úvazků: 2,65
Kapacita pobytové formy poskytování služby: 8 klientů

Kolpingovo dílo ČR - Spektrum

1. Kontaktní a poradenské centrum v oblasti drogové problematiky
Cílová skupina: osoby ohrožené závislostí, nebo závislé na návykových látkách, osoby žijící v sociálně vyloučených komunitách, osoby, které vedou rizikový způsob života nebo jsou tímto způsobem života ohroženy
Počet přepočtených úvazků: 3,16
Kapacita ambulantní formy poskytování služby: 30 klientů
Kapacita terénní formy poskytování služby: 30 klientů

AL PASO Vysočina

1. Terénní programy

Cílová skupina: osoby, které vedou rizikový způsob života nebo jsou tímto způsobem života ohroženy, pachatelé trestné činnosti

Počet přepočtených úvazků: 2,41

Okamžitá kapacita terénní formy poskytování služby: 5 klientů

Centrum pro zdravotně postižené kraje Vysočina

1. Odborné sociální poradenství

Cílová skupina: osoby se zdravotním postižením, rodiny s dítětem/děťmi, senioři

Počet přepočtených úvazků: 0,75

Příspěvková organizace města Havlíčkův Brod - Sociální služby města Havlíčkova Brodu

1. Domov pro seniory

Cílová skupina: senioři

Počet přepočtených úvazků: 41,57

Kapacita služby: 98 klientů

2. Denní stacionář

Cílová skupina: osoby s tělesným postižením, osoby se sluchovým postižením, osoby se zrakovým postižením, senioři

Počet přepočtených úvazků: 4,25

Okamžitá kapacita ambulantní služby: 20 klientů

3. Pečovatelská služba - terénní a ambulantní

Cílová skupina: osoby s chronickým onemocněním, osoby se zdravotním postižením, rodiny s dítětem/děťmi, senioři

Počet přepočtených úvazků: 19,32

Okamžitá kapacita ambulantní formy poskytování služby: 2 klienti

Okamžitá kapacita terénní formy poskytování služby: 14 klientů

4. Odlehčovací služby

Cílová skupina: osoby s tělesným postižením, senioři

Počet přepočtených úvazků: 2,18

Kapacita služby: 5 klientů

5. Domov se zvláštním režimem

Cílová skupina: osoby s chronickým duševním onemocněním

Počet přepočtených úvazků: 15,17

Kapacita služby: 28 klientů

Zadluženost:

a) tabulka ukazatelů stavu sociálního vyloučení v obci

	Indikátor	Hodnota	Poznámka	Zdroj
1.	Podíl osob s exekucí k celkovému počtu obyvatel starších 15 let	5,97%		www.mapaexekuci.cz
2.	Průměrný počet exekucí na jednu exekučovanou osobu	5,35		www.mapaexekuci.cz
3.	Průměrná výše jistiny jedné exekuce	72 158		www.mapaexekuci.cz
4.	Podíl osob v procesu oddlužení k celkovému počtu obyvatel starších 15 let	nezjištěno		vstupní analýza -analýza dat z insolvenčního rejstříku
5.	Celkový dluh vůči městu	17 364 923 Kč	Údaje EO MěÚ HB	Vstupní analýza (dotazník Hábl-Halířová)
5a.	Z toho dluh na nájemném	5 785 134 Kč	Údaje EO MěÚ HB	Vstupní analýza (dotazník Hábl-Halířová)
5b.	Z toho dluh v souvislosti s poplatky za odpad	3 070 000 Kč	Údaje EO MěÚ HB	Vstupní analýza (dotazník Hábl-Halířová)
5c.	Z toho dluh za ostatní položky	8 509 789 Kč	Údaje EO MěÚ HB	Vstupní analýza (dotazník Hábl-Halířová)
6.	Počet bezplatných dluhových poraden s možností podání návrhu na povolení oddlužení v obci	1	Občanská poradna Oblastní Charity HB	Vstupní analýza (dotazník Hábl-Halířová)
7.	Podíl osob v exekuci k přepočtenému úvazku dluhových poradců	nezjištěno		Vstupní analýza (dotazník Hábl-Halířová)
8.	Počet podaných/schválených návrhů na oddlužení bezplatnými dluhovými poradnami	nezjištěno		Vstupní analýza (dotazník Hábl-Halířová)